

Alla känner ett offer men ingen känner en förövare:

En flermetodsstudie om mäns våld mot kvinnor

Av Lucia Blanco Nilsson och Alma Strömberg

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårterminen 2026

Handledare: Elin Jönsson

Examinator: Jannice Käll

Antal ord: 14 836

Abstract

This study aims to examine the relationship between political norms expressed in the Swedish national strategy (Regeringen Skr. 2016/17:10) and social norms of individuals, regarding men's violence against women. Furthermore, it analyzes this relationship through the dimensions of Håkan Hydén's norm model. By applying a mixed-methodology design, consisting of a quantitative survey and a qualitative thematic analysis, the study enables a more nuanced understanding of different dimensions of the same phenomenon. The survey examines individuals' normative attitudes towards men's violence against women and their perception of the criminal justice system, while the thematic analysis explores how the national strategy frames the problem politically.

A broad correspondence appears between political and respondents' attitudes regarding the dimension of will and values, as men's violence against women is recognised as a serious societal problem, both politically and socially. However, tension emerges in relation to how different expressions of violence are conceptualised, the evaluation of the criminal justice system, and how women's particular vulnerability is accounted for. Female respondents identified signs of victimisation to a greater extent than male respondents and rated the effectiveness of the criminal justice system lower. This highlights how perceptions of violence and institutional effectiveness are shaped by gendered experiences and different social positions. In relation to Hydén's norm model, these findings suggest that the norm against men's violence against women is established at the dimension of will and values, but does not receive full practical impact due to limitations in the dimensions of knowledge and systematic possibilities.

Nyckelord: Feministisk teori, Mäns våld mot kvinnor, Normmodellen, Politiska normer, Sociala normer.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
2. Rättssociologiskt ramverk.....	3
2.1 De rättssociologiska byggstenarna.....	3
2.2 Normmodellen.....	4
3. Mäns våld mot kvinnor.....	5
4. Tidigare forskning.....	6
4.1 Tillvägagångssätt.....	6
4.2 Deskriptiv analys.....	8
4.3 Tematisk analys.....	9
4.3.1 Problemförståelser och konstruktionen av våld.....	9
4.3.2 Förklaringar till våldet och ansvarsfördelning.....	10
4.3.3 Attityder till rättsväsendet i praktiken.....	11
4.3.4 Rättssystemets roll.....	12
4.3.5 Slutsatser från tidigare forskning.....	13
5. Teoretiskt ramverk.....	14
6. Metod och material.....	16
6.1 Forskningsdesign.....	17
6.2 Kvantitativ metod.....	18
6.2.1 Urval och material.....	18
6.2.2 Enkätkonstruktion.....	19
6.2.3 Analysmetod.....	21
6.3 Kvalitativ metod.....	22
6.3.1 Urval och material.....	23
6.3.2 Tematisk analys.....	23
6.3.3 Tillvägagångssätt.....	25
6.4 Bortfall.....	26
6.5 Validitet och reliabilitet.....	27
6.6 Forskningsetiska överväganden.....	29
7. Resultat och analys.....	30
7.1 Statistisk översikt.....	31
7.1.1 Deskriptiv statistik.....	31
7.1.2 Skillnader mellan grupper.....	32
7.2 Integrerad analys enligt Håkan Hydéns normmodell.....	33
7.2.1 Vilja och värderingar.....	34

7.2.2 Kunskap och kognition.....	36
7.2.3 System och möjligheter.....	38
8. Diskussion och slutsats.....	40
<i>8.1 Kritiska reflektioner.....</i>	<i>45</i>
<i>8.2 Framtida forskning.....</i>	<i>46</i>
Referenser.....	48
Bilagor.....	53

1. Inledning

I Sverige har mäns våld mot kvinnor under en lång tid framställts som ett omfattande samhällsproblem (SOU 1995:60, s. 13 & 73; Prop. 1997/98:55, s. 20-22). Denna problemförståelse har kommit att prägla såväl den politiska utvecklingen som rättsliga åtgärdsförslag, däribland förslag om att "livstids fängelse ska kunna dömas ut för vissa allvarliga fall av upprepade vålds- och sexualbrott" (Justitiedepartementet 2026). Ett centralt mål för den samtida politiken har varit att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Med detta som utgångspunkt tog den dåvarande regeringen år 2016 fram en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Skr. 2016/17:10, s. 109).

Mot bakgrund av den långtgående uppmärksamheten avseende mäns våld mot kvinnor som ett omfattande samhällsproblem framträder en tydlig politisk vilja att bekämpa våldet. Genom den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 109-120 & 155) synliggörs en politisk samstämmighet inom den dåvarande regeringen avseende hur mäns våld mot kvinnor definieras, förstås och vilka åtgärder som anses legitima. Samtidigt är det inte givet att politiska problemformuleringar och ambitioner reflekterar individers uppfattningar om ett samhällsfenomen. Därmed aktualiseras frågor om huruvida politiska satsningar överensstämmer med individers syn på mäns våld mot kvinnor och deras värdering av rättsväsendets arbete.

Föreliggande studie utgår från ett feministiskt teoretiskt ramverk i syfte att undersöka huruvida strukturella maktskillnader mellan kvinnor och män kan påverka hur mäns våld mot kvinnor framställs och förstås (Agnew 2015, s. 126). För att fördjupa analysen av hur sådana maktrelationer formas och upprätthålls tillämpas Håkan Hydéns (2002, s. 280) normmodell som analytiskt verktyg.

Enligt Hydéns (2002, s. 280) normmodell får en rättslig eller social norm genomslag först när den är i linje med samhälleliga värderingar, kunskap samt de systemvillkor och möjligheter som finns att följa den. Vad som definieras som våld, vilka handlingar som uppfattas som brottsliga och vem som tillskrivs ansvar är därmed inte enbart juridiska eller politiska frågor, utan formas i relation till sociala normföreställningar.

Genom att tillämpa normmodellen analogiskt blir det därmed möjligt att analysera hur större samhällsreliga fenomen kan förstås genom samspelet mellan modellens tre dimensioner: vilja/värderingar, kunskap/kognition samt system/möjligheter. I denna studie används modellen för att undersöka hur dessa dimensioner samverkar i förhållande till och förståelsen av mäns våld mot kvinnor.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka relationen och eventuella spänningar mellan regeringens nationella strategi (Skr. 2016/17:10) mot mäns våld mot kvinnor, respondenternas normativa föreställningar om våldet samt deras värdering av rättsväsendets effektivitet i arbetet på området. För att besvara syftet ställs följande forskningsfrågor:

- *Hur förhåller sig den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor till respondenternas attityder och kunskap om våldet, samt till deras uppfattningar om rättsväsendets arbete?*
- *Vilka variationer framträder mellan kvinnliga och manliga respondents uppfattningar om mäns våld mot kvinnor och rättsväsendets arbete mot våldet?*

För att besvara frågorna kombineras en enkätstudie, som undersöker individers normativa attityder till olika handlingar, deras syn på vad som bör betraktas som våld och tecken på våldsutsatthet, samt deras uppfattning av rättsväsendets effektivitet i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Detta kombineras med en dokumentanalys av den dåvarande regeringens nationella strategi (Skr. 2016/17:10) mot mäns våld mot kvinnor. Med utgångspunkt i Hydéns normmodell analyseras hur dimensionerna vilja/värderingar, kunskap/kognition och system/möjligheter kommer till uttryck i såväl individuella föreställningar som politiska styrdokument.

2. Rättssociologiskt ramverk

Följande avsnitt redogör för studiens rättssociologiska ramverk. Inledningsvis introduceras de rättssociologiska byggstenarna för att möjliggöra en bredare förståelse av de relationer och spänningar som kan präglade samspelet mellan rätten och samhället. Därefter presenteras Hydéns (2002, s. 280) normmodell, vilken utgör studiens analytiska struktur och används för att undersöka relationen mellan social och politisk vilja, kunskap samt de politiska och strukturella ramarna för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Normmodellen förstås därmed som ett analytiskt verktyg snarare än en självständig teoretisk ansats.

2.1 De rättssociologiska byggstenarna

Med utgångspunkt i studiens syfte att undersöka om den politiska viljan avseende mäns våld mot kvinnor överensstämmer med individers normativa föreställningar, blir rättssociologins byggstenar relevanta. Baier, Svensson och Nafstad (2018, s. 15) beskriver rätten som bestående av fyra sammanlänkade byggstenar: *kodifierad statsrätt*, *rättslig praxis*, *sociala normer* och *social praxis*. Byggstenarna ska inte förstås som isolerade delar, utan som ömsesidigt beroende, där deras inbördes relationer möjliggör analys av hur rätten både påverkar och påverkas av sociala processer (ibid., s. 13).

I föreliggande studie står relationen mellan *rättslig praxis* och *sociala normer* i centrum. Sociala normer avser rättens informella dimension och omfattar de normativa föreställningar som präglar samhället. Rättslig praxis avser här de politiska styrdokument genom vilka den politiska viljan och formella rätten kommer till uttryck, såsom regeringens nationella strategi (Skr. 2016/17:10) mot mäns våld mot kvinnor (Joorman 2020, s. 172). Fokus ligger därmed inte på rättsväsendets faktiska arbete, utan på de ramar och riktlinjer som styr den rättsliga praxisen.

Samtidigt finns ett nära samband mellan rättslig praxis och kodifierad statsrätt, eftersom praxis formas inom de ramar som lagstiftning och politiska beslut anger (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 15). Baier, Svensson & Nafstad (ibid., s. 17-18) framhåller att lagstiftning i en demokrati i viss utsträckning speglar medborgarnas uppfattningar om vad som är rätt och fel, men betonar samtidigt hur politiska beslutsfattare har möjlighet att genomdriva förändringar som inte nödvändigtvis överensstämmer med rådande normer.

Vidare beskrivs sambandet mellan sociala normer och rättslig praxis som ett ömsesidigt samspel (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 67). Det politiska systemet förväntas bidra till att rättssystemet harmoniserar med samhälleliga normföreställningar, men det kan även utveckla egna interna normer som får genomslag i rättens utformning. I sådana fall riskerar de politiska styrdokumenterna att i högre grad återspegla det politiska systemets prioriteringar än medborgarnas normativa ställningstaganden (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 70).

Mot denna bakgrund motiveras studiens rättssociologiska relevans av dess fokus på hur politiska styrdokument om mäns våld mot kvinnor samspelar med, påverkar och relaterar till samhälleliga normer, samt hur dessa dokument utgör ramar för rättsväsendets praktiska arbete.

2.2 Normmodellen

Hydén (2002, s. 19) beskriver normer som den centrala drivkraften bakom mänskligt handlande, vilka är socialt och kollektivt konstruerade. Normbegreppet innefattar en handlingsdirigerande anvisning som förmedlar en länk mellan det önskvärda handlandet och det faktiska handlandet (ibid., s. 19 & 114). För att en norm ska få genomslag och efterlevas i praktiken identifieras tre nödvändiga dimensioner: vilja och värderingar, kunskap och kognition samt system och möjligheter (ibid., s. 280). Modellen tydliggör därmed att normativt önskvärda handlingar inte kan förverkligas enbart genom kollektiva värderingar eller politisk ambition, utan förutsätter att samtliga tre dimensioner uppfylls samtidigt.

I föreliggande arbete operationaliseras normmodellens första dimension, vilja/värderingar, genom enkätrespondenternas normativa ställningstaganden till hur allvarliga olika handlingar inom ramen för mäns våld mot kvinnor bedöms vara samt den politiska ambitionen att bekämpa våldet, vilken uttrycks i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 109 & 111).

Modellens andra dimension, kunskap/kognition, operationaliseras genom respondenternas förståelse av vilka handlingar som betraktas som våld i nära relationer,

vilka beteenden som uppfattas som tecken på våldsutsatthet samt hur våldets karaktär och uttryck förstås i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 114, 132 & 134).

Slutligen operationaliseras normmodellens tredje dimension, system/möjligheter, genom respondenternas uppfattningar om rättsväsendets effektivitet i arbetet mot mäns våld mot kvinnor samt genom de politiska ambitioner och institutionella förutsättningar som möjliggör eller begränsar arbetet mot våldet. Dimensionen avser därmed att undersöka såväl respondenternas uppfattningar om rättsväsendets praktiska arbete som de politiska och strukturella ramar som påverkar möjligheterna att omsätta politiska ambitioner i praktiken.

3. Mäns våld mot kvinnor

I denna studie förstås begreppet mäns våld mot kvinnor i enlighet med Jämställdhetsmyndighetens (2024) beskrivning som ett paraplybegrepp. Begreppet omfattar alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt hot om våld riktat mot kvinnor och flickor. Detta synliggör den strukturella dimensionen av våldet, där män utgör den dominerande gruppen av förövare, både i våld riktat mot kvinnor och mot andra män (ibid.).

De handlingar som ryms inom begreppet mäns våld mot kvinnor regleras i svensk lagstiftning genom flera bestämmelser i Brottsbalken (1962:700), såsom sexuellt ofredande, våldtäkt, misshandel och mord. Dessa bestämmelser är könsneutralt formulerade och tar därmed inte hänsyn till kvinnors särskilda utsatthet. Däremot utgör brottet grov kvinnofridskränkning i 4 kap. 4 a § Brottsbalken (1962:700) ett undantag, vilket är avsett att fånga upp återkommande mönster av våld och kränkningar inom en parrelation där förövaren är en man och offret en kvinna. Grov kvinnofridskränkning inkluderar brott mot liv och hälsa, brott mot frid och frihet, sexualbrott, skadegörelsebrott och förtal. Således är grov kvinnofridskränkning i sig ingen specifik gärning utan omfattar flera olika brott som regleras i övriga lagrum, vilka annars är könsneutralt formulerade.

I denna studie förstås därmed mäns våld mot kvinnor inte enbart som enskilda fysiska handlingar, utan som ett bredare spektrum av beteenden som kan kränka kvinnors psykiska, sociala och sexuella integritet. Grov kvinnofridskränkning synliggör särskilt

behovet av att förstå handlingarna i sitt sammanhang, där enskilda gärningar inte nödvändigtvis framstår som allvarliga, men tillsammans kan utgöra systematiska mönster av kontroll och maktutövning på både individ- och samhällsnivå. Det blir därmed relevant att undersöka mäns våld mot kvinnor i relation till en könsmaktsförståelse, vilken framställer våldet som ett uttryck för makt och kontroll samt synliggör den maktobalans som råder mellan könen (Prop. 1997/98:55, s. 20). Enligt propositionen (ibid., s. 20) kan mäns våld mot kvinnor förstås som det "mest extrema exemplet på en sådan obalans".

4. Tidigare forskning

Ambitionen har varit att genomföra en systematisk litteraturöversikt i syfte att på ett metodiskt och transparent sätt kartlägga det aktuella forskningsläget (Hart 2018, s. 100). Nedan presenteras tillvägagångssättet för litteraturöversiktens genomförande. Därefter sammanställs och analyseras den tidigare forskningen i en deskriptiv respektive en tematisk analys.

4.1 Tillvägagångssätt

Litteraturöversikten har genomförts med inspiration från de steg Hart (2018, s. 109-110) redogör för i sitt verk avseende en systematisk litteraturöversikt. Inledningsvis utvecklades en strategi för inhämtning av material, där utgångspunkten var att formulera söksträngar utifrån centrala begrepp inom det valda forskningsområdet. De begrepp som användes var *mäns våld mot kvinnor*, *coercive control*, samt *rättsmedvetande*. Sökningen på *coercive control* möjliggjorde identifiering av studier som behandlar mer subtila former av våld, medan sökningen på *rättsmedvetande* bidrog till att identifiera forskning om individens uppfattning om och relation till rättssystemet. De studier som identifierats via sökordet *rättsmedvetande* är däremot inte författade med särskild hänsyn till fenomenet mäns våld mot kvinnor, utan bidrar snarare med ett vetenskapligt perspektiv på samspelet mellan individ och rättssystem.

Med hänsyn till att mäns våld mot kvinnor är ett socialt och kulturellt betingat fenomen avgränsades den initiala sökningen till studier som behandlar fenomenet i en svensk kontext. De identifierade artiklarna visade dock att mäns våld mot kvinnor och

individers uppfattning om samt relation till rättssystemet huvudsakligen behandlades separat. Mot denna bakgrund genomfördes en kompletterande sökning där även studier från andra geografiska kontexter inkluderades, i syfte att möjliggöra en analys av båda aspekter inom samma studie.

Litteratursökningen genomfördes i databaserna SwePub och Finn för att möjliggöra åtkomst till en bred täckning av forskningsfältet. För att generera ett så relevant sökresultat som möjligt har frassökningar använts där samtliga begrepp och fraser omgivits av citationstecken (Lindstedt 2019, s. 178). På detta sätt visades endast forskningsartiklar innehållande den exakta frasen, och artiklar där samma ord förekom i en annan kontext exkluderades således. Därtill preciserades sökningarna ytterligare genom att kombinera olika begrepp och fraser med hjälp av den booleska operatoren AND (ibid., s. 176). Sökresultatet avgränsades på så vis till studier där flera av dessa begrepp förekom samtidigt, vilket i sin tur ökade träffsäkerheten i relation till det valda forskningsområdet.

För att säkerställa hög kvalitet och relevans på det erhållna materialet tillämpades ett antal inklusions- och exklusionskriterier. En filtrering gjordes i vardera databas för att endast inkludera peer review-granskade artiklar och därmed exkludera artiklar som inte uppfyllde kraven direkt vid sökningen. På detta sätt erhöles en hanterbar mängd studier och en manuell urvalsmetod kunde tillämpas där studier utan relevans för det valda forskningsområdet exkluderades. Urvalet resulterade i 15 peer review-granskade artiklar vilka är publicerade i olika vetenskapliga tidskrifter. Detta slutliga urval av studier lästes igenom systematiskt och sammanställdes i en matris för att få en översiktlig bild av innehållet (Hart 2018, s. 238).

Därefter har materialet analyserats i två steg. Inledningsvis har en deskriptiv analys genomförts i syfte att identifiera framträdande teori- och metodval inom forskningsfältet. Därefter har en tematisk analys genomförts, där studiernas innehåll har kodats och organiserats utifrån återkommande teman. Sammantaget utgör dessa en grund för att identifiera centrala forskningsmönster och eventuella kunskapsluckor, vilka ligger till grund för studiens analytiska riktning.

4.2 Deskriptiv analys

Den identifierade forskningen om mäns våld mot kvinnor och individers inställning till rättsväsendet präglas av en bred disciplinär spridning, där studier främst återfinns inom genusvetenskap, socialt arbete, kriminologi och rättssociologi (Hoppstadius 2018, s. 1687; Waltman 2011, s. 449-450; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1059; Boethius, Åkerström & Hydén 2022, s. 507; Strid m.fl. 2023, s. 131; Ekström 2012, s. 51; Strand m.fl. 2021, s. 221; Anderberg 2020, s. 252-253; Jerre 2016, s. 78-80; Gonzalez 2026, s. 1-3; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022, s. 1380). Forskningen om mäns våld mot kvinnor betonar särskilt våldets könade dimensioner samt hur både synliga och mer subtila former av kontroll och våldsutövning påverkar utsatta kvinnors livsvillkor (Hoppstadius 2018, s. 1686, 1688 & 1697; Waltman 2011, s. 450-451; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1057-1059). Samtidigt belyser forskning inom rättssociologi och kriminologi hur individers rättviseföreställningar ofta står i spänning till rättssystemets praktiska tillämpning, vilket synliggör en diskrepans mellan normativa uppfattningar och rättsväsendets faktiska arbete (Jerre 2016, s. 89; Anderberg 2020, s. 254; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022, s. 1380, 1383 & 1387; Gonzalez 2026, s. 2-3; Strand m.fl. 2021, s. 221).

Metodologiskt domineras forskningsfältet av kvalitativa ansatser, såsom intervjustudier och diskursanalyser, vilka möjliggör analyser av såväl individers erfarenheter som de strukturella ramar som formar förståelsen av våld och rätt (Henriksson, Evertsson & Nyman 2023, s. 581-582; Boethius, Åkerström & Hydén 2022, s. 508-509; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1059-1061; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2-3; Hoppstadius 2018, s. 1690-1691; Ekström 2012, s. 53-54; Nilsson 2005, s. 67-68; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022, s. 1381-1382; Gonzalez 2026, s. 2, 5-6; Anderberg 2020, s. 261). Dessa kompletteras i viss mån av kvantitativa studier, däribland kvantifiering av registerdata eller enkätundersökningar, vilka möjliggör analyser där relationen mellan individ och struktur framträder (Strand m.fl. 2021, s. 224-225; Strid m.fl. 2023, s. 135; Jerre 2016, s. 82-84; Ericsson 2019, s. 29-30).

Sammantaget bidrar denna metodologiska och disciplinära bredd till en nyanserad förståelse av både våldets uttrycksformer och individers inställning till rättssystemet.

Samtidigt framträder en begränsning i forskningen, då dessa perspektiv sällan analyseras i relation till varandra. Med hänsyn till den identifierade forskningen kan därmed en avsaknad identifieras av studier inom den rättssociologiska disciplinen som behandlar mäns våld mot kvinnor parallellt med individers inställning till rättsväsendet.

Mot denna bakgrund syftar föreliggande studie till att överbrygga detta kunskapsgap genom en rättssociologisk ansats. Med inspiration från de metodologiska angreppssätt som framträtt i den tidigare forskningen kombineras en enkätstudie och en dokumentanalys för att undersöka individers normativa attityder till mäns våld mot kvinnor och rättsväsendets arbete mot våldet, samt regeringens strategi (Skr. 2016/17:10) för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Genom denna metodkombination möjliggörs analyser där samspelet mellan individuella föreställningar och rättsliga strukturer kan belysas.

4.3 Tematisk analys

Detta avsnitt syftar till att integrera den identifierade forskningen i en gemensam tematisk analys. Analysen struktureras utifrån fyra centrala frågor: hur problemet förstås, varför det uppstår, hur individer agerar samt hur problemet hanteras. Detta möjliggör en integrerad förståelse av aspekter som i tidigare forskning främst behandlats separat.

4.3.1 Problemförståelser och konstruktionen av våld

Detta tema analyserar hur mäns våld mot kvinnor konstrueras och förstås i forskningen, med särskilt fokus på hur begreppsanvändning påverkar vad som synliggörs respektive osynliggörs.

En central iakttagelse är spänningen mellan könsneutrala och könade problemförståelser. Flertalet studier visar att begrepp som "*våld i nära relation*" riskerar att osynliggöra kvinnors särskilda utsatthet och de maktstrukturer som ligger till grund för våldet (Hoppstadius 2018, s. 1693-1695; Strid m.fl. 2023, s. 134-135). Feministisk forskning betonar istället vikten av att använda begreppet "*mäns våld mot kvinnor*" för att synliggöra våldets strukturella och könade dimensioner (Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2 & 7). Begreppsvalet blir därmed avgörande för hur problemet definieras, vilket kan

förstås i relation till feministisk teori och dess fokus på hur könade maktstrukturer bidrar till att synliggöra respektive osynliggöra olika aktörer samt vilka lösningar som framstår som relevanta.

Den diskursiva konstruktionen av våldet framträder tydligt i både den sociala och politiska kontexten. Den samlade forskningen visar att svensk kriminalpolitik rört sig mellan könsmaktsorienterade och mer könsneutrala perspektiv (Strid m.fl. 2023, s. 135; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2 & 7). Medan feministiska perspektiv synliggör strukturella maktförhållanden, syftar könsneutrala begrepp ofta till att inkludera fler våldsformer och relationer (Strid m.fl. 2023, s. 135). Samtidigt kan dessa bidra till att våldet i högre grad förstås som ett relationsproblem snarare än ett samhällsproblem (Strid m.fl. 2023, s. 135; Hoppstadius 2018, s. 1693-1695). Den förståelse av våldet som dominerar diskursen påverkas således av hur problemet definieras och hur systemvillkor som våldsutsatta kvinnor möter i praktiken utformas.

Vidare påverkas förståelsen för våldet av vilka våldsformer som erkänns. Forskningen visar att våld inte enbart består av enskilda fysiska handlingar, utan även omfattar kontroll, begränsningar och normaliseringsprocesser (Ekström 2012, s. 58-59; Nilsson 2005, s. 66-67 & 71). När fokus begränsas till tydliga och isolerade händelser riskerar mer subtila former av våld att osynliggöras. Därtill påverkas även förståelsen av vilka offer som erkänns, där faktorer som kön, klass och etnicitet spelar en viktig roll (Ekström 2012, s. 59-63).

Sammantaget visar forskningen att förståelsen av våldet är nära kopplad till strukturella könsmaktsskillnader och diskursiva val, vilka i sin tur formar både problemdefinitioner och möjliga åtgärder.

4.3.2 Förklaringar till våldet och ansvarsfördelning

Detta tema analyserar hur våldets karaktär och orsaker konstrueras i forskningen och hur detta påverkar synen på ansvar. Flera studier lyfter fram sambandet mellan våld och kontroll, där även digitala verktyg möjliggör nya och mer subtila former av våldsutövning (Henriksson, Evertsson & Nyman 2023, s. 584-587; Boethius, Åkerström & Hydén 2022, s. 509-511; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1057, 1062-1070; Ericsson 2019, s. 26). Detta

visar hur systemvillkor i vissa fall skapar möjligheter för våldsutövning, särskilt när teknisk utveckling prioriteras på bekostnad av riskerna för att utsättas för digitala våldsformer.

Samtidigt framhålls våldet ofta som ett uttryck för en vilja att utöva kontroll, vilken kan kopplas till könade maktstrukturer. Våldet kan intensifieras när etablerade maktbalanser utmanas, exempelvis vid ökad ekonomisk egenmakt hos kvinnor (Ericsson 2019, s. 26). Därmed kan våld förstås både som individuellt handlande och som ett uttryck för könade strukturella faktorer.

Forskningen belyser även våldets konsekvenser, där kontrollen kan leda till isolering och begränsat handlingsutrymme (Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1062-1066). Detta understryker att våldet ofta är en process där kontrollen integreras i vardagen, snarare än enstaka händelser.

Materialet visar sammantaget att olika förklaringar till våldet leder till skilda sätt att tillskriva ansvar. Medan vissa perspektiv betonar könade strukturella maktförhållanden, fokuserar andra på individuella drivkrafter. Detta påverkar i sin tur hur ansvaret för våldet förstås och fördelas. Denna spänning är även relevant i relation till individers värdering av rättsväsendet i relation till den formella rätten. Forskning visar att samhälleliga föreställningar om ansvar inte alltid överensstämmer med rättsliga principer, vilket indikerar att olika förståelser av våldet kan påverka synen på förövarens ansvar (Jerre 2016, s. 89).

4.3.3 Attityder till rättsväsendet i praktiken

Den identifierade forskningen visar att individers inställning till rättsväsendet påverkar i vilken utsträckning våldutsatta kvinnor söker hjälp (Gonzalez 2026, s. 9-12; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022 s. 1381 & 1387; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1068-1070; Strand m.fl. 2021, s. 221). Inställningen kan förstås bero på individers uppfattningar om rättssystemets legitimitet, tillgänglighet och förmåga att erbjuda likvärdigt skydd till kvinnor och män. Forskningen framhåller att beslutet att avstå från att anmäla ofta är ett aktivt val, baserat på exempelvis rädsla, social stigmatisering till följd av sociala och kulturella normer eller bristande tilltro till systemet (Gonzalez 2026, s. 12-13).

Även strukturella faktorer som geografiskt avstånd samt social och ekonomisk utsatthet påverkar upplevelsen av rättssystemets tillgänglighet (Strand m.fl. 2021, s. 221).

Därmed formas uppfattningar om rättsväsendet i relation till huruvida rättssystemet uppfattas kunna ge stöd.

Vidare visar forskningen att kunskap om vad som utgör en rättslig överträdelse varierar, vilket påverkar anmälningsbenägenheten (Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022, s. 1383). Den allmänna uppfattningen om vad som i juridisk mening är acceptabelt eller inte påverkas av sociala och kulturella föreställningar om kvinnors och mäns rättigheter. Individers uppfattning om rättssystemets tillgänglighet och tillförlitlighet formas således i ett samspel mellan individuell kunskap, erfarenhet och upplevelse om rättssystemets effektivitet och legitimitet.

Slutligen betonas att uppfattningar om rättssystemets relevans även formas i sociala relationer. Inom relationsvåld kan kontroll och isolering normaliseras, vilket begränsar kvinnans tillgång till information samt handlingsutrymme (Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1068). Denna kunskapsbrist påverkar i sin tur uppfattningen av rättssystemet som relevant och tillgängligt för en våldsutsatt kvinna. Sammantaget framträder uppfattningen av rättsväsendet som dynamiskt, format av sociala och kulturella normer, individuella erfarenheter och strukturella villkor.

4.3.4 Rättssystemets roll

Detta tema belyser hur rättssystemet både kan möjliggöra och begränsa arbetet mot mäns våld mot kvinnor (Strand m.fl. 2021, s. 221; Henriksson, Evertsson & Nyman 2023, s. 586-587; Waltman 2011, s. 450; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 3-5; Jerre 2016, s. 89; Anderberg 2020, s. 254). Forskningen visar att lagföring i fall av relationsvåld är relativt låg, särskilt i fall där den våldsutsatta kvinnan inte medverkar i rättsprocessen (Strand m.fl. 2021, s. 226). Detta kan innebära att ansvaret för upprättelse i praktiken förskjuts till den utsatta kvinnan, vilket synliggör begränsningar i systemets utformning. Detta kan indikera att rättssystemets praktik i vissa fall tenderar att enklare positionera kvinnor som ansvarsbärande offer än män som förövare.

Vidare visar forskning att rättssystemet har svårt att hantera mer subtila och digitala våldsformer, särskilt i situationer där skyddet för våldsutsatta riskerar att nedprioriteras till förmån för andra intressen. Henriksson, Evertsson & Nyman (2023, s. 580 & 586-587) visar i sin studie hur enkel användning av e-legitimation kan prioriteras

framför risken för obehörig åtkomst och ekonomiskt våld. Detta aktualiserar frågor om huruvida det rättsliga skyddet motsvarar de faktiska risker som våldsutsatta kvinnor möter.

Flera studier problematiserar även lagstiftningens funktion och visar att den ibland kan vara symbolisk snarare än praktiskt effektiv (Waltman 2011, s. 463-464; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 6; Jerre 2016, s. 78-80; Anderberg 2020, s. 258). Straffskärpningar används exempelvis för att signalera handlingskraft och strävan efter jämställdhet mellan könen, utan att nödvändigtvis förankras i empiri (Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 6-7; Anderberg 2020, s. 258).

Samtidigt kan lagstiftning ha en normerande effekt över tid. Den kan bidra till att förändra sociala normer och därigenom indirekt påverka beteenden och kvinnors sociala ställning, vilket exempelvis visats i studier om sexköpslagen (Waltman 2011, s. 468). Relationen mellan rättssystem och sociala normer är därmed ömsesidig. När rättsliga normer och rättsväsendets praktik avviker från sociala normer och värderingar kan systemets legitimitet utmanas (Jerre 2016, s. 89). Samtidigt påverkar sociala normer i stor utsträckning hur den formella lagstiftningen utformas och vilka politiska förslag som prioriteras.

4.3.5 Slutsatser från tidigare forskning

Den samlade forskningen visar att mäns våld mot kvinnor inte bör förstås som ett isolerat fenomen, utan som ett samspel mellan problemförståelser, individuellt handlande, könade maktstrukturer och rättssystemets utformning.

En central slutsats är att begreppsanvändningen har stor betydelse. Könneutrala formuleringar riskerar att osynliggöra strukturella maktförhållanden, medan könade begrepp i högre grad synliggör våldet som ett uttryck för ojämlika maktstrukturer (Hoppstadius 2018, s. 1693-1695; Strid m.fl. 2023, s. 134-135). Olika problemförståelser sammankopplas även med hur ansvar tillskrivs. Strukturella förklaringar riktar fokus mot samhälleliga villkor, medan individualiserade förklaringar tenderar att förskjuta ansvar till den enskilde individen. Det framstår vidare som att kvinnor enklare tillskrivs offeridentitet, än män tillskrivs förövaridentitet. Detta kan indikera hur könade maktstrukturer förstärks i förståelsen av offer och förövare (Ericsson 2019, s. 26, Jerre 2016, s. 89).

Vidare framträder individers värdering och upplevelse av rättssystemet som en avgörande faktor för hur våld hanteras i praktiken (Gonzalez 2026, s. 9-12; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022 s. 1381 & 1387; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1068-1070; Strand m.fl. 2021, s. 221). Individers benägenhet att vända sig till rättssystemet formas i relation till uppfattningar om dess legitimitet, tillgänglighet och förmåga att erbjuda skydd oavsett kön. Beslutet att anmäla eller avstå bör därför förstås som ett resultat av ett samspel mellan sociala och kulturella normer, tidigare erfarenheter och strukturella villkor, snarare än enbart individuella val (Gonzalez 2026, s. 12-13).

Samtidigt framstår rättssystemet som både normerande och begränsande. Lagstiftning och rättsliga åtgärder bidrar till att definiera våldet och signalerar samhälleliga och politiska värderingar. Deras praktiska genomslag är däremot beroende av hur åtgärdsförslagen tolkas och omsätts inom rådande systemvillkor (Waltman 2011, s. 468, Jerre 2016, s. 89).

Trots forskningens disciplinära bredd behandlas samspelet mellan normativa problemförståelser, rättssystemet och individuellt handlande sällan samlat, vilket ger ljus åt ett möjligt kunskapsglapp. Mot denna bakgrund framstår det som relevant att undersöka individers normativa attityder till mäns våld mot kvinnor och deras värdering av rättsväsendets arbete, samtidigt som politiska ambitioner och rådande strukturella villkor analyseras. Studien kan därmed bidra till att överbrygga det identifierade kunskapsglappet, genom att förena perspektiv som i tidigare forskning främst behandlats separat.

5. Teoretiskt ramverk

Föreliggande studie utgår från feministisk teori, med grund i kritisk kriminologi, vilken syftar till att synliggöra könade maktrelationer i samhället (Agnew 2015, s. 126; Banakar & Travers 2015, s. 91). Centralt inom detta perspektiv är antagandet att kunskap om mäns våld mot kvinnor inte är neutral, utan formas inom rådande könsmaktsstrukturer (Agnew 2015, s. 2 & 126-127). Vad som förstås som våld och vem som tillskrivs ansvar påverkas således av könade maktordningar, vilka genomsyrar såväl sociala normer som samhälleliga diskurser och politiska prioriteringar.

Feministisk teori möjliggör därmed en analys av hur könsmaktsordningen påverkar gränsdragningen mellan vad som betraktas som brottsligt och allvarligt våld, och vad som i högre grad normaliseras eller osynliggörs. Detta kan innebära att handlingar riktade mot kvinnor i vissa sammanhang i något lägre utsträckning uppmärksammas som allvarliga samhällsproblem, särskilt i nära relationer (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 7, 13, 153-154). På så sätt kan könsmaktsordningen påverka gränsdragningar för vad som socialt och politiskt erkänns som mäns våld mot kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor framställs ofta som oförståeligt, men DeKeseredy, Dragiewicz och Schwartz (2017, s. 35) utmanar denna föreställning och menar att "[d]omestic violence [...] is probably the least mysterious form of violence there is". Våldet bör enligt författarna förstås i relation till en könad maktstruktur där mannen intar en överordnad position och där våldet fungerar som ett uttryck för denna makt (ibid., s. 107). Att framställa våldet som irrationellt eller avvikande kan därmed riskera att osynliggöra dess könade och strukturella karaktär, samtidigt som fokus förskjuts från män som förövare till våldet som ett irrationellt och isolerat fenomen.

Genom ett genusperspektiv synliggörs vidare hur föreställningar om maskulinitet och femininitet kan förstås i relation till en patriarkal könsmaktsordning, i vilken män generellt ses som överordnade och kvinnor som underordnade (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 13, 153-154). Dessa föreställningar kan bidra till att legitimera och upprätthålla könshierarkier, och därmed påverka hur våldet förstås och i vissa sammanhang förminskas eller normaliseras inom ramen för könade maktstrukturer.

Samuels (2015, s. 129) beskriver delar av den samtida feministiska forskningen som postfeministisk, med utgångspunkt i antagandet att det moderna samhället i stor utsträckning uppnått jämställdhet mellan könen. Detta kan dock problematiseras, då social, politisk och formell jämställdhet riskerar att osynliggöra könade maktstrukturer och könsspecifika sårbarheter. Även om historiska ojämlikheter i viss mån har reducerats, kan en likabehandling av män och kvinnor dölja att könen fortfarande inte är jämlika i praktiken (ibid., s. 131). Det är därmed fortsatt relevant att beakta hur könade maktstrukturer påverkar kvinnors livsvillkor och utsatthet för våld.

Mot denna bakgrund tillämpas Hydéns (2002, s. 287) normmodell som analytiskt ramverk genom studiens samtliga delar, i syfte att strukturera analysen av hur könade

maktstrukturer uttrycks i samhälleliga normer och praktiker. Normmodellen utgår från samspelet mellan vilja, kunskap och systemvillkor, vilka i föreliggande studie tolkas i relation till feministisk teori och samhällets könade maktstrukturer. Modellen förstås därmed inte som en självständig teori, utan som ett analytiskt verktyg för att fördjupa analysen.

Viljedimensionen formas delvis av politiska prioriteringar och de föreställningar om kön och makt som synliggörs i den allmänna och politiska diskursen (Hydén 2002, s. 287). Ur ett feministiskt perspektiv kan detta tolkas som att viljan att förstå, synliggöra och motverka mäns våld mot kvinnor är beroende av hur könade maktstrukturer erkänns och problematiseras i den samhälleliga debatten. Politiska ambitioner kan därmed både möjliggöra och begränsa arbetet mot våldet, beroende på vilken problemförståelse som synliggörs.

Kunskapsdimensionen påverkas vidare av vilka föreställningar om genus och jämställdhet som råder i samhället, vilka därtill påverkar vilka problem som erkänns respektive avfärdas (Hydén 2002, s. 287). I linje med Samuels (2015, s. 131) resonemang kan föreställningar om uppnådd jämställdhet påverka vilken kunskap som produceras och erkänns i relation till mäns våld mot kvinnor och kvinnors särskilda utsatthet.

Slutligen omfattar systemvillkor de strukturella ramar inom vilka normer omsätts i praktik, såsom den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor. Feministisk teori belyser hur dessa strukturer både kan reproducera och utmana existerande maktordningar, beroende på hur de utformas och tillämpas.

Sammantaget möjliggör kombinationen av feministisk teori och normmodellen en analys av hur könade maktstrukturer påverkar förståelsen av mäns våld mot kvinnor, från normativa attityder till kunskap och praktik.

6. Metod och material

I följande avsnitt presenteras studiens kvantitativa och kvalitativa metoder, vilka används för att undersöka relationen mellan sociala och politiska normer samt de eventuella spänningar som kan uppstå mellan dessa. Utifrån studiens feministiska ansats ämnar båda metodologiska angreppssätten att analysera huruvida könade maktstrukturer påverkar

attityder till och förståelsen av mäns våld mot kvinnor samt rättsväsendets arbete mot våldet. Enkäten har därför utformats för att beröra de olika våldstyper som identifierats i tidigare forskning samt ett urval av de åtgärds punkter som presenteras i strategin (Skr. 2016/17:10, s. 115-116, 120 & 140). Den tematiska analysen syftar vidare till att undersöka huruvida strategin erkänner och svarar på de olika våldstyper som framkommer i tidigare forskning, samt analysera de strukturella villkor som präglar arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

6.1 Forskningsdesign

Studiens forskningsansats utgörs av vad Bryman (2018, s. 758) benämner som flermetodsforskning, vilket innebär att kvalitativ och kvantitativ metod kombineras inom ramen för samma studie. Genom att kombinera olika forskningsstrategier kan begränsningar förknippade med den ena metoden i viss utsträckning kompenseras av den andra (ibid., s. 757). I föreliggande studie tillämpas en konvergent parallell design där kvalitativa och kvantitativa data samlas in parallellt.

Metodvalet motiveras av studiens ambition att utifrån en flermetodsdesign undersöka spänningen mellan individers normativa ställningstaganden och de politiska och strukturella villkoren. Genom att kombinera två metoder och relatera den samlade empirin till de tre dimensionerna av normmodellen möjliggörs en analys av olika dimensioner av samma fenomen. I föreliggande studie innebär det att mäns våld mot kvinnor analyseras både utifrån ett socialt och ett politiskt perspektiv. Därigenom motiveras valet av flermetodsforskning av en strävan efter analytisk fullständighet (Bryman 2018, s. 770).

Samtidigt är flermetodsforskning förenad med flera metodologiska utmaningar. Bryman (2018, s. 786) framhåller att kombinationen av kvalitativa och kvantitativa metoder ställer höga krav på studiens utformning och utförande. Vidare betonas att flera metoder och en större mängd data inte nödvändigtvis innebär högre kvalitet, utan att det snarare kan riskera att studiens analytiska tydlighet försvagas om metoderna inte motiveras i relation till syftet och forskningsfrågorna (ibid., s. 787).

För att bemöta dessa utmaningar intar studien ett pragmatiskt förhållningssätt till flermetodsforskning. Detta innebär att metodvalet i första hand styrs av

forskningsfrågornas karaktär och därtill vilka metoder som lämpar sig bäst för att belysa det aktuella forskningsproblemet (Maruna 2010, s. 128). I föreliggande studie tillämpas därför kvantitativ och kvalitativ metod som kompletterande perspektiv på samma övergripande problemområde, där resultatet från de båda tillvägagångssätten integreras för att analysera relationen mellan politiska och sociala normer. Detta ligger därmed i linje med både Brymans (2018, s. 757) och Marunas (2010, s. 127) resonemang om att flermetodsforskning kan bidra till en mer nyanserad förståelse av ett komplext fenomen än en enskild metod kan.

6.2 Kvantitativ metod

Följande avsnitt redogör för studiens kvantitativa enkätmetod samt de statistiska analyser som genomförs för att undersöka respondenternas normativa föreställningar och kunskap om mäns våld mot kvinnor.

6.2.1 Urval och material

Enkäten möjliggör insamling av data från en större grupp respondenter, och ambitionen är att genom ett kombinerat bekvämlighets- och snöbollsurval nå ut till personer över 18 år via Facebook, Instagram och LinkedIn (Bryman 2018, s. 243 & 245). Urvalsstrategin motiveras av dess tids- och kostnadseffektiva karaktär, trots begränsningar i möjligheten att generalisera resultaten (ibid., s. 243-244). Urvalsstrategin bedöms därmed som lämplig med hänsyn till studiens tidsram och omfattning.

Enkäten publicerades 2026-04-14 och stängdes 2026-04-21, vilket resulterade i 248 svar. Enkäten distribuerades via sociala medier och kunde delas vidare i syfte att öka svarsfrekvensen. Detta försvårar dock möjligheten att kontrollera vilka som nåtts av enkäten och därmed avgränsa den population som urvalet baseras på, vilket gör det särskilt viktigt att tydliggöra stickprovet (Bryman 2018, s. 227).

Stickprovet består av 60.1 procent kvinnor och 39.9 procent män. Åldersspridningen är bred, med störst representation i grupperna 18-24 år (27.8 procent), 25-34 år (26.2 procent) samt 65 år eller äldre (22.6 procent). Typvärdet bland de kvinnliga respondenterna är 1 (18-24 år), medan det bland de manliga respondenterna är 6 (65 år

eller äldre). Standardavvikelsen är relativt hög i de båda grupperna, vilket indikerar stor variation i åldersfördelningen. Enkätens tredje fråga, *“Anser du att mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem i Sverige?”*, besvarades relativt samstämmigt, där 94 procent av respondenterna ansåg att det var ett samhällsproblem. Detta visar att det främst är individer som anser att mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem som besvarat enkäten, vilket vidare begränsar möjligheterna att generalisera resultatet.

6.2.2 Enkätkonstruktion

Enkäten består huvudsakligen av slutna frågor med femgradiga likertskalor, samt två fritextfrågor (se bilaga 7). Likertskalorna är konstruerade så att svarsalternativ 1 är lägst och 5 är högst, med viss variation i formulering mellan de olika blocken. De slutna frågorna möjliggör mätning av nyanserade ställningstaganden och underlättar kodning och analys, medan fritextfrågorna ger utrymme för mer utförliga resonemang (Bryman 2018, s. 204 & 316-317). Således eftersträvas balans mellan standardisering och möjlighet till fördjupning (ibid., s. 72 & 286).

Enkäten inleds med två demografiska frågor om kön och ålder, följt av en fråga om huruvida respondenten upplever mäns våld mot kvinnor som ett samhällsproblem. Därefter är den uppdelad i fyra tematiska block kopplade till Hydéns (2002, s. 280) normmodell, vilket kan bidra till att stärka studiens validitet och möjliggör en analys med tydlig koppling till normmodellens olika dimensioner (Bryman 2018, s. 73 & 209).

Block 1 (Q4-Q9) operationaliserar normmodellens dimension vilja/värderingar genom att undersöka respondenternas normativa ställningstaganden till hur allvarliga olika handlingar i nära relationer bedöms vara (Hydén 2002, s. 280). Syftet är att undersöka normativa gränsdragningar kring olika former av våld i nära relation, vilka även betonas i studiens tidigare forskning (Ekström 2012, s. 58-59; Nilsson 2005, s. 66-67). Enkätfrågorna är därmed konstruerade för att belysa såväl fysiska handlingar som subtila kontrollbeteenden. Med hänsyn till studiens feministiska ansats blir det vidare relevant att undersöka huruvida kön kan påverka hur allvarliga respondenterna värderar de olika handlingarna.

Block 2 (Q10-Q15) avser kunskap/kognition, och mäter respondenternas uppfattning av vilka beteenden som kan klassas som våld i nära relationer (Hydén 2002, s.

280). I enkätens kunskapsdimension avses inte juridisk kunskap om vad som i rättslig mening utgör mäns våld mot kvinnor. De inkluderade beteendena varierar, i enlighet med tidigare forskning, från tydliga våldshandlingar till mindre tydliga gränsfall såsom kränkningar, knuffar, ekonomisk kontroll och social isolering (Henriksson m.fl. 2023, s. 584-587; Boethius, Åkerström & Hydén 2022, s. 509-511; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1062-1068; Ericsson 2019, s. 26). Med hänsyn till studiens feministiska ansats motiveras frågorna vidare av möjligheten att analysera huruvida kön påverkar respondenternas igenkänning av olika handlingar som våld i nära relation (Agnew 2015, s. 2 & 126-127; DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 107). Sådana skillnader kan tolkas i relation till samhällets könade maktstrukturer och den inverkan som institutionaliserade genusnormer har på vilken kunskap om våld som erkänns (Hydén 2002, s. 287).

Block 3 (Q16-Q21) kompletterar kunskapsdimensionen genom att undersöka igenkänning av tecken på våldsutsatthet, såsom social isolering, självtvivel och begränsad ekonomisk självständighet. Frågorna i detta block syftar till att komplettera block 2 och vidare undersöka huruvida könade normer kan påverka respondenternas identifiering av olika beteenden som tecken på våldsutsatthet (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 107). Block 2 avser därmed klassificeringen av våldshandlingar, medan block 3 fokuserar på våldets konsekvenser och tecken på utsatthet.

Block 4 (Q22-Q28) avser system/möjligheter och undersöker respondenternas uppfattningar om rättsväsendets effektivitet i det brottsförebyggande, bekämpande och stödjande arbetet i praktiken. Därmed relaterar enkätfrågorna till följande punkter i strategin: (Q22) *Våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer*, (Q23) *Ett utökat verkningsfullt förebyggande arbete mot våld*, (Q24) *Effektivare brottsbekämpning* samt (Q25-Q28) *Stöd till målsägande* (Skr. 2016/17:10, s. 115-116, 120 & 140). Åtgärds punkterna har valts ut med hänsyn till studiens tidigare forskning och Samuels (2015, s. 131) problematisering av formell jämställdhet. Urvalet syftar därmed till att spegla det fokus som i den tidigare forskningen riktats mot huruvida rättsväsendets intentioner återspeglas i det praktiska arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Urvalet redogör alltså inte för strategins kompletta fokus.

Avslutningsvis ställs två frivilliga fritextfrågor (Q27-Q28), där respondenterna ges möjlighet att utveckla sina resonemang kring faktorer som påverkar anmälningsbenägenheten hos våldsutsatta kvinnor.

6.2.3 Analysmetod

Enkäten är konstruerad med hänsyn till de statistiska analyser som genomförs i statistikverktyget IBM SPSS Statistics. Samtliga statistiska tester har genomförts i enlighet med de specifika instruktioner som presenteras av Bryman (2018, s. 431-450) samt Barmark och Djurfeldt (2020, s. 108, 121, 124 & 147). Med hänvisning till studiens explorativa natur är inte avsikten att bekräfta kausala samband, utan snarare identifiera eventuella mönster och potentiella spänningar i det undersökta materialet. Analysen inleds med att genomföra en univariat analys i syfte att ge en översikt över materialets fördelning (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 28-29, 109 & 121).

Enkätfrågorna är strukturerade i fyra block för att möjliggöra indexering (ibid., s. 102-103). Påståendet "Rättsväsendet arbetar för att underlätta att våldsutsatta kvinnor anmäler våldet" exkluderas från det fjärde blocket då det tillsammans med fritextfrågorna avser att undersöka anmälningsbenägenhet snarare än respondenternas värdering av rättsväsendet.

Samtliga femgradiga likertskalor är ordinala variabler, med en inbördes rangordning (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 93). Medelvärdesindex konstrueras genom att beräkna genomsnittet av de ingående frågorna (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 108). Svarsalternativ 3 = *Osäkert/neutralt* exkluderas för att endast inkludera tydliga ställningstaganden. Vissa svarsalternativ kodas därför om (4 → 3 samt 5 → 4) för att bibehålla en konsekvent intern rangordning. Samtliga statistiska tester genomförs på de omkodade variablerna 1 = *Instämmer inte alls*, 2 = *Instämmer lite*, 3 = *Instämmer mycket* och 4 = *Instämmer helt*, med viss begreppsvariation mellan respektive index.

Slutligen ställs vid indexering krav på att minst fyra av sex (index 1-3) respektive två av fyra (index 4) frågor besvarats med giltiga värden. Trots att likertdata är ordinal behandlas medelvärdesindexen som intervallskalor, vilket innebär ett antagande om lika avstånd mellan samtliga steg samt en metodologisk förenkling som möjliggör användningen av t-test (Bryman 2018, s. 409; Barmark & Djurfeldt 2020, s. 143).

Den interna reliabiliteten för vardera index kontrolleras genom att mäta Cronbachs Alfa, där värden över 0.7 ofta betraktas som acceptabla och över 0.8 som god intern reliabilitet (Bryman 2018, s. 209; Barmark & Djurfeldt 2020, s. 108).

Med hänsyn till studiens teoretiska ramverk undersöks huruvida kön påverkar hur respondenterna besvarar frågorna i respektive index. För jämförelse mellan 1 = *Kvinnor* och 2 = *Män* exkluderas fortsatt svarsalternativen 3 = *Annat* och 4 = *Vill inte uppge*, även om ingen respondent har valt dessa alternativ.

Därmed genomförs Levenes test, vilket anger skillnaden i spridning i de grupper som undersöks, följt av oberoende t-test för att undersöka skillnad mellan könsgrupperna (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 144-147). Beroende på om Levenes test visar på homogen eller heterogen fördelning, avgörs vilket resultat som ska avläsas på t-testet. Ett p-värde <0.05 betraktas som statistiskt signifikant (Bryman 2018, s. 424; Barmark & Djurfeldt 2020, s. 135). För att vidare undersöka effektstorleken när den oberoende variabeln är kvalitativ (kön) och den beroende variabeln befinner sig på intervall- eller kvotskala (samtliga index) beräknas eta-kvadrat (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 147; Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018, s. 151).

Avslutningsvis analyseras den deskriptiva statistiken för påståendet "Rättsväsendet arbetar för att underlätta att våldsutsatta kvinnor anmäler våldet". Detta kompletteras med respondenternas kvalitativa fritextsvar, där återkommande teman identifieras, vilka fördjupar förståelsen av de faktorer som kan påverka anmälningsbenägenhet (Bryman 2018, s. 702).

6.3 Kvalitativ metod

Avsnittet nedan redogör för studiens kvalitativa ansats där en tematisk analys har genomförts. Den tematiska analysen tar sin utgångspunkt i skrivelsen *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* (Skr. 2016/17:10) för att undersöka de politiska normerna inom ramen för mäns våld mot kvinnor.

6.3.1 Urval och material

Ett målstyrt urval har tillämpats där strategin (Skr. 2016/17:10) har valts mot bakgrund av dess relevans för de forskningsfrågor som formulerats (Bryman 2018, s. 496). Urvalet är därmed begränsat till denna strategi (Skr. 2016/17:10) och utgör inte en fullständig redogörelse för alla publicerade styrdokument eller förarbeten avseende mäns våld mot kvinnor. Det valda materialet motiveras eftersom det tydligt uttrycker den dåvarande regeringens politiska problemförståelse, mål och prioriteringar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Under tiden för studiens genomförande presenterade nuvarande regering en ny tioårig nationell strategi (Skr. 2025/26:245) mot mäns våld mot kvinnor. Trots detta utgår föreliggande studie fortsatt från den tidigare strategin (Skr. 2016/17:10), vilket motiveras av att det är en tioårig strategi vilken har löpt under tiden för studiens genomförande och fram tills att den nya strategin presenterades. Således är det den tidigare strategin (Skr. 2016/17:10) som varit styrande under tiden som det kan antas att de sociala attityder som undersöks i enkätstudien har formats.

Samtidigt är det av värde att beakta faktumet att den nya strategin presenterats av en annan regering av annan politisk färg. Därigenom kan det innebära skillnader i såväl problemformulering, politiska prioriteringar och den generella förståelsen av mäns våld mot kvinnor. Studien syftar dock inte till att analysera den politiska utvecklingen utan till att undersöka de långsiktiga politiska strukturer som präglat arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Strategin (Skr. 2016/17:10) bedöms därmed vara relevant för att undersöka de strukturella och politiska villkor som varit rådande och föregått respondenternas normativa uppfattningar.

6.3.2 Tematisk analys

Braun och Clarke (2006, s. 77) beskriver tematisk analys som en lämplig metod för att identifiera och analysera diskursiva mönster i kvalitativa data. På liknande sätt beskriver Bryman (2018, s. 702) att tematisk analys utgår från att identifiera olika teman i det insamlade materialet. Ett tema kan utgöras av en kategori som identifierats och som är av bäring för studiens huvudsakliga fokus (ibid., s. 703). Mot denna bakgrund analyseras den

nationella strategin (Skr. 2016/17:10) i relation till normmodellens tre dimensioner vilja, kunskap och system för att därigenom undersöka de politiska normerna avseende mäns våld mot kvinnor. Vidare syftar den tematiska analysen till att analysera hur våldet konstrueras, vilken kunskap och förståelse för våldets orsaker som framträder samt vilka förutsättningar som framhävs för att bekämpa våldet. Den tematiska analysen utgår från de sex faser som Braun och Clarke (2006, s. 87-93) redogör för avseende genomförandet av en tematisk analys.

Den första fasen innebär att forskaren bekantar sig med materialet genom att aktivt läsa det upprepade gånger för att identifiera begrepp, mönster och idéer av analytiskt intresse (Braun & Clarke 2006, s. 87). Vidare betonar Braun och Clarke (ibid., s. 87) att det första steget utgör grunden för den fortsatta analysen.

Vid den andra fasen börjar initiala koder att genereras utifrån de delar i materialet som framstår som relevanta för det valda forskningsområdet. Därefter organiseras koderna i grupper, vilka inte ska förväxlas med färdiga teman då de initiala koderna ofta är bredare och mer övergripande (Braun & Clarke 2006, s. 88). Braun och Clarke (ibid., s. 88) framhåller vikten av att kodningen genomförs systematiskt genom hela materialet så att samtliga aspekter ges full och likvärdig uppmärksamhet. Kodningen kan genomföras manuellt genom att exempelvis markera text med färg i ett datorprogram.

Den tredje fasen inleds när all data kodats och innebär att analysen fördjupas för att hitta specifika och renodlade teman (Braun & Clarke 2006, s. 89). Tematiseringen påbörjas genom att relatera koderna till varandra för att hitta samband som kan bilda teman. För att underlätta processen kan tematiseringen visualiseras genom att skapa tabeller, där det kodade materialet organiseras enligt preliminära teman (ibid., s. 89-90).

Den fjärde fasen består av att granska de preliminära temana och revidera dem, då vissa kan behöva slås samman, delas upp eller uteslutas (Braun & Clarke 2006, s. 91). Braun och Clarke (ibid., s. 91) framhåller att temana bör präglas av intern sammanhållning samtidigt som de ska vara klart åtskilda från varandra. Vid slutet av den fjärde fasen bör forskaren ha skapat sig en uppfattning om vilka temana är, hur de förhåller sig till varandra och till materialet i sin helhet (ibid., s. 92).

I den femte fasen identifieras och klargörs kärnan i vardera tema. I samband med denna fas bör även temana namnges inför den slutliga analysen (Braun & Clarke 2006, s.

92). I den sjätte och slutgiltiga fasen presenteras den färdiga tematiska analysen i en skriftlig rapport (ibid., s. 93). Den tematiska analysen ska inte enbart beskriva materialet utan även föra analytiska resonemang i förhållande till forskningsfrågan. Det innebär att utdrag ur materialet bör framställas analytiskt och ges djupare betydelse för att visa hur temana bidrar till förståelsen av det undersökta fenomenet (ibid., s. 93).

6.3.3 Tillvägagångssätt

Inledningsvis skapades en övergripande förståelse för den nationella strategin (Skr. 2016/17:10) genom upprepade och grundliga läsningar av materialet, i enlighet med Braun och Clarkes (2006, s. 87) första fas. Därefter påbörjades en manuell kodning av materialet där relevanta textsegment markerades med färg utifrån återkommande innehåll och potentiella mönster. Kodningen genomfördes inledningsvis brett för att inkludera all data som senare skulle kunna utvecklas till relevanta teman. I den tredje fasen sammanställdes de identifierade koderna i en tabell för att skapa en överblick och möjliggöra en systematisk tematisering av materialet. Koderna organiserades utifrån gemensamma ämnesområden och mönster i relation till studiens syfte och teoretiska ramverk, vilket resulterade i ett antal preliminära teman (ibid., s. 89-90). I analysens fjärde fas reviderades dessa teman, där vissa slogs samman för att bättre spegla materialets innehåll (ibid., s. 91).

I föreliggande studie har den tematiska analysen huvudsakligen en teoretisk ansats där kodning och tematisering styrts av studiens syfte samt teoretiska ramverk. Detta innebär att materialet kodats utifrån en analytisk förståelse, där studiens frågeställningar legat till grund för de teman som uppmärksammas i strategin (Skr. 2016/17:10; Braun & Clarke 2006, s. 84).

Analysen fokuserar således på specifika analytiska dimensioner, såsom hur den politiska viljan uttrycks i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 109 & 118). Således görs en mer detaljerad analys av de delar av materialet som faller inom ramen för studiens syfte. Samtidigt tenderar en teoretisk ansats att rendera i en något snävare analys med hänvisning till att det som går utanför studiens syfte inte analyseras i samma utsträckning (Braun & Clarke 2006, s. 84).

Braun och Clarke (2006, s. 84) skiljer vidare mellan semantisk och latent tematisk analys. Den semantiska nivån utgår från det som explicit framträder i materialet, medan

den latent nivå möjliggör en djupare tolkning av underliggande idéer och antaganden. Föreliggande studie utgår främst från en latent analysnivå, där temana identifieras utifrån ett mer tolkande perspektiv i syfte att fånga bredare betydelser än det som uttrycks ordagrant i materialet (ibid., s. 84).

Vidare utgår tematiseringen från enkätens fyra block och relateras till normmodellens tre dimensioner. I samband med den femte fasen där temana fastställdes och namngavs, tillämpades därmed en teoretisk och latent ansats för att spegla normmodellens dimensioner samt enkätens fyra block. Sammantaget identifierades tre övergripande teman vilka i enlighet med det femte steget namngavs som: politisk vilja och problemframställning, konstruktion av mäns våld mot kvinnor samt implementering och genomförande. Dessa teman ligger till grund för presentationen av resultatet i analysens sjätte fas (Braun & Clarke 2006, s. 93). Mot bakgrund av studiens forskningsdesign presenteras resultaten från den tematiska analysen i en integrerad analys tillsammans med studiens kvantitativa resultat, uppdelat enligt normmodellens tre dimensioner.

6.4 Bortfall

Studiens interna bortfall kan överlag betraktas som lågt, då samtliga enkätfrågor, med undantag för fritextfrågorna, varit obligatoriska att besvara. Exkluderingen av svarsalternativet 3 = *Osäkert/neutralt* medför dock ett visst internt bortfall. Detta bortfall är begränsat i enkätens tre första index, men uppgår till 19.35 procent i *index_4_rättsväsendet* (se bilaga 1). Bortfallet är dock relativt jämnt fördelat mellan köns- och åldersgrupperna, vilket minskar risken för systematiska snedvridningar i materialet (se bilaga 2). Det högre bortfallet i det fjärde indexet kan bero på enkättrötthet eller på att endast respondenter som besvarat minst två av fyra frågor med giltiga värden inkluderats i analysen. Resultaten för detta index bör därför tolkas med viss försiktighet.

Det externa bortfallet är svårt att uppskatta, eftersom det inte går att fastställa hur många individer som nåtts av enkäten utan att delta i undersökningen. Då datainsamlingen genomförts via sociala medier och bygger på ett frivilligt bekvämlighets- och snöbollsurval föreligger en risk för självselektion, där personer med ett särskilt intresse för ämnet kan vara överrepresenterade i resultatet. Detta blir särskilt tydligt då 94 procent av

respondenterna svarat ja på frågan: "Anser du att mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem i Sverige?". Stickprovet består således huvudsakligen av individer som betraktar mäns våld mot kvinnor som ett samhällsproblem.

Med hänsyn till stickprovets storlek och demografiska sammansättning kan det inte betraktas som representativt för populationen i stort. Studiens begränsade generaliserbarhet är därför viktig att beakta. Framtida forskning skulle exempelvis kunna använda mer målstyrda urvalsmetoder för att inkludera grupper som i denna studie framstår som underrepresenterade.

6.5 Validitet och reliabilitet

I syfte att säkerställa att studien håller god kvalitet är det centralt att beakta särskilda metodologiska aspekter, med anpassning till respektive insamlingsmetod. Begreppen reliabilitet och validitet är främst förknippade med kvantitativa undersökningar, men har i föreliggande studie även ansetts relevanta för att säkerställa god kvalitet inom den kvalitativa delen (Bryman 2018, s. 465).

Reliabilitet avser mätningens pålitlighet och relaterar till tillförlitlighet i studiens mätinstrument (Bryman 2018, s. 207). Med hänsyn till studiens flermetodsdesign tillämpas kriteriet på olika sätt i studiens båda delar. För att stärka reliabiliteten i den kvantitativa delen har flera metodologiska överväganden gjorts. Enkätfrågorna är formulerade för att kunna besvaras utan någon tidigare juridisk eller rättssociologisk kunskap. Innan enkäten färdigställs genomförs en pilotstudie med ett mindre antal respondenter, för att undersöka huruvida frågorna och svarsalternativen upplevs förståeliga. Således kan frågornas utformning bidra till att stärka mätinstrumentets pålitlighet.

Enkätstudien genomförs endast vid ett tillfälle, vilket innebär att det inte är möjligt att avgöra om resultaten hade överensstämt mellan två separata mättillfällen. Med hänsyn till anonymitetskravet är det inte möjligt att replikera studien med samma respondenter. Däremot ställs frågorna i samma ordning för samtliga respondenter, och studien kan därmed replikeras genom att använda samma enkät igen.

Enkätfrågorna är vidare konstruerade i fyra block för att möjliggöra indexering med multipla indikatorer. Genom att konstruera samtliga frågor enligt femgradiga likertskalor

säkerställs dessutom att de undersökta aspekterna inom vardera index mäts enligt samma skala. För att undersöka intern reliabilitet inom respektive index beräknas Cronbachs Alfa (Bryman 2018, s. 209). De beräknade värdena indikerar god (.744), respektive mycket god (.878 samt .938) intern reliabilitet för index_1allvarlighet, index_2våldshandlingar samt index_4rättsväsendet. Det beräknade värdet för index_3utsatthet visar däremot på tveksam (.654) intern reliabilitet, vilket innebär att de ingående indikatorerna inte nödvändigtvis mäter samma underliggande fenomen. Resultaten bör därför analyseras med viss försiktighet.

Det är centralt att även i den kvalitativa delen beakta studiens reliabilitet. Den tematiska analysen av det offentliga och allmänt tillgängliga styrdokumentet genomförs strukturerat enligt Braun och Clarkes modell (2006, s. 87-93), där samtliga steg dokumenteras, vilket ger insyn i analysprocessen. Däremot bygger tematisering på tolkningar, och analysen kan därför påverkas av studentforskarens tolkning av materialet (Bryman 2018, s. 465).

Det är vidare centralt att säkerställa god validitet och att studiens båda delar faktiskt mäter det som avses undersökas (Bryman 2018, s. 207). Enkätens fyra block syftar därför till att operationalisera normmodellens olika dimensioner, vilket möjliggör en analys av fenomenet utifrån modellens analytiska struktur. Frågorna i enkätens fjärde block, vilka utgör det fjärde indexet, relaterar dessutom till särskilda delar av den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 115-116, 120 & 140) för att möjliggöra en jämförande analys mellan respondenternas uppfattningar och rådande systemvillkor. Detta index uppvisar dock ett stort internt bortfall (19.35 procent). Det är därför inte möjligt att avgöra hur de exkluderade respondenterna skulle ha besvarat frågorna, vilket innebär att resultaten och analysen av detta index bör tolkas med försiktighet.

Med hänsyn till att studiens kvalitativa del enbart analyserar ett styrdokument, blir frågan om validitet istället aktuell i relation till dess tillförlitlighet och överförbarhet (Bryman 2018, s. 467). Den transparenta redovisningen av den tematiska analysprocessen möjliggör för läsaren att bedöma resultatens överförbarhet till andra politiska styrdokument, exempelvis den nyligen utgivna nationella strategin (Skr. 2025/26:245) mot mäns våld mot kvinnor.

Vidare har de kriterier Scott (1990) redogör för avseende bedömning av dokumentets kvalitet beaktats löpande (Bryman 2018, s. 657). Kriterierna är: autenticitet, trovärdighet, representativitet och meningsfullhet. Kriterierna avser att möjliggöra en analys av materialets äkthet och riktighet så att det inte är av tvivelaktigt ursprung eller innehåller direkta felaktigheter. Vidare ämnar kriterierna till att avgöra huruvida materialet är typiskt för den kategori det tillhör samt om det är tydligt och förståeligt (ibid., s. 657). Samtliga kriterier har beaktats vid urvalsprocessen och vid insamling av material för den tematiska analysen. Genom att systematiskt tillämpa dessa kriterier stärks studiens validitet, då materialets kvalitet kan bedömas utifrån etablerade kriterier vilket ökar precisionen i analysen av det som avses undersökas.

6.6 Forskningsetiska överväganden

Mot bakgrund av studiens forskningsområde aktualiseras flera forskningsetiska överväganden. Mäns våld mot kvinnor är ett känsligt ämne som kan väcka starka känslor eller relatera till egna erfarenheter hos respondenterna. Det har därför varit centralt att utforma studien på ett sätt som minimerar risken för obehag samt säkerställer deltagarnas integritet och frivillighet genom hela forskningsprocessen. Särskild hänsyn har tagits till frågornas formulering (se bilaga 7) och hanteringen av det insamlade materialet för att upprätthålla god forskningssed och trygga deltagarnas anonymitet (Vetenskapsrådet 2024, s. 12).

Enkäten har konstruerats i verktyget Sunet Survey, vilket möjliggör att en inledande informationstext presenteras innan samtycke inhämtas och enkätfrågorna visas (se bilaga 6). Respondenterna informeras där om studiens syfte, antalet frågor, beräknad tidsåtgång samt rätten att när som helst avbryta sitt deltagande utan att ange skäl. Detta ligger i linje med forskningsetiska principer om informationskrav och informerat samtycke (Bryman 2018, s. 170; Vetenskapsrådet 2024, s. 49-50). En åldersgräns på 18 år tillämpas för att säkerställa att samtliga deltagare kan lämna informerat samtycke (Etikprövningsmyndigheten 2026). Det är dock inte möjligt att kontrollera om någon under 18 år besvarat enkäten. Vidare samlas inga personuppgifter in och samtliga svar behandlas med största möjliga konfidentialitet (Bryman 2018, s. 170). Endast ansvariga

enkätförfattare har därmed åtkomst till materialet, vilket raderas efter färdigställandet av studien. Resultatet presenteras på gruppnivå, vilket minskar risken för att enskilda respondenter ska kunna identifieras (Vetenskapsrådet 2024, s. 69). Respondenterna informeras även om att det insamlade materialet endast används inom ramen för föreliggande kandidatuppsats (Bryman 2018, s. 171).

Enkätfrågorna fokuserar inte på respondenternas egna erfarenheter av våld, utan undersöker främst normativa uppfattningar och attityder till mäns våld mot kvinnor (se bilaga 7). Detta är ett medvetet forskningsetiskt ställningstagande i syfte att minska risken för att deltagandet ska upplevas som integritetskränkande eller emotionellt belastande. Samtidigt kan ämnets karaktär innebära att vissa frågor ändå väcker känslor hos respondenterna, trots de försiktighetsåtgärder som vidtagits. Samtliga frågor är därför sakligt formulerade med avsikt att endast undersöka hypotetiska situationer. Studien har därmed utformats med ambitionen att uppfylla centrala forskningsetiska principer innan frivilligt samtycke till deltagande inhämtas. Därtill inkluderas kontaktuppgifter till Kvinnofridslinjen och Stödlinjen för män, både innan respondenten lämnat samtycke till deltagande och efter samtliga frågor besvarats (se bilaga 6 och 7).

Även valet av material för den kvalitativa tematiska analysen grundas i forskningsetiska överväganden. Analysen baseras på ett offentligt politiskt styrdokument, vilket innebär att materialet inte innehåller känsliga personuppgifter. Dokumentet är dessutom offentligt tillgängligt via regeringens webbplats, vilket bidrar till transparens och öppenhet i forskningsprocessen. Den kvalitativa delen medför därmed inte samma forskningsetiska risker som enkätstudien. Sammantaget har studien präglats av en strävan att genom hela forskningsprocessen uppfylla centrala forskningsetiska principer.

7. Resultat och analys

Följande avsnitt avser att förena de båda undersökningsmetoderna i en integrerad analys, vilken struktureras enligt Hydéns (2002, s. 280) normmodell. Därmed används modellens tre dimensioner som analytisk ram för att integrera resultatet av det kvantitativa och kvalitativa materialet i en enhetlig analys.

Det kvalitativa materialet från den nationella strategin som analyseras inom respektive dimension utgår från de tre identifierade temana: politisk vilja och problemframställning (vilket behandlas under den första dimensionen), konstruktion av mäns våld mot kvinnor (under den andra dimensionen) samt implementering och genomförande (under den tredje dimensionen). Därtill presenteras det kvantitativa materialet från block 1 under den första dimensionen, block 2 och 3 under den andra dimensionen samt block 4 under den tredje dimensionen.

Det är centralt att genomgående beakta det stickprov vilket det kvantitativa materialet utgår från. Det kvantitativa stickprovet utgörs av totalt 248 respondenter och är fördelat på 60.1 procent kvinnor och 39.9 procent män. Typvärdet för åldern bland de kvinnliga respondenterna är 1 (18-24 år) och 6 (65 år och äldre) bland de manliga respondenterna. Det finns således en tydlig åldersskillnad mellan grupperna.

7.1 Statistisk översikt

I följande avsnitt redovisas de statistiska analyser som genomförts i SPSS. I senare avsnitt integreras en tolkning av de generella mönster som framträder i den kvantitativa empirin med de teman som identifierats i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10).

7.1.1 Deskriptiv statistik

Inledningsvis beräknades indexens medelvärden och interna reliabilitet. I tabell 1 presenteras medelvärdet och Cronbachs alpha för samtliga fyra index.

Tabell 1.

Det beräknade medelvärdet och Cronbachs alpha för samtliga fyra index.

Index	Medelvärde	Cronbachs alpha	Tolkning
index1_allvarlighet	3.670	.744	God intern reliabilitet
index2_våldshandlingar	3.415	.878	Mycket god intern reliabilitet
index3_utsatthet	3.567	.654	Tveksam intern reliabilitet
index4_rättsväsendet	2.623	.938	Mycket god intern reliabilitet

Som framgår av tabell 1 indikerar den deskriptiva statistiken något högre medelvärden i index1_allvarlighet, index2_våldshandlingar och index3_utsatthet än i index4_rättsväsendet (se även bilaga 1). Därtill har medelvärden för samtliga enkätfrågor beräknats för att undersöka variationer mellan enskilda frågor inom respektive index.

Vidare tyder värdet för Cronbachs alpha på god respektive mycket god intern reliabilitet i index1_allvarlighet, index2_våldshandlingar och index4_rättsväsendet. Värdet för Cronbachs alpha tyder däremot på tveksam intern reliabilitet i index3_utsatthet, vilket bör beaktas vid tolkning av resultaten.

Slutligen beräknas den deskriptiva statistiken för påståendet "Rättsväsendet arbetar för att underlätta att våldsutsatta kvinnor anmäler våldet", vilken analyseras i relation till respondenternas fritextsvar. Statistiken synliggör en bred spridning i respondenternas svar. En relativt stor andel valde svarsalternativ 4 = *Instämmer mycket* (36.0 procent), följt av svarsalternativ 2 = *Instämmer lite* (25.5 procent).

7.1.2 Skillnader mellan grupper

Medelvärden för samtliga index i relation till kön redovisas i tabell- och diagramform för att synliggöra interna skillnader (se bilaga 2 och 3). Stapeldiagrammen (se bilaga 3) bidrar till att enkelt och illustrativt överblicka de relativt små skillnader som framträder mellan könen. De kvinnliga respondenterna uppvisar något högre medelvärden än män gör i enkätens tre första index (uppmätta skillnader på 0.120, 0.145 respektive 0.173). Därtill uppvisar de kvinnliga respondenterna ett något lägre medelvärde än vad män gör i det fjärde indexet (uppmätt skillnad på 0.465). Ett oberoende t-test och efterföljande eta-test genomfördes mellan kön och samtliga fyra index (se bilaga 4 och 5). I tabell 2 presenteras p-värdet och eta-kvadrat för samtliga index.

Tabell 2.

Det beräknade p-värdet och eta-kvadrat för samtliga index.

Index	p-värde	Eta-kvadrat	Tolkning
index1_allvarlighet	.007	.032	Statistiskt signifikant skillnad med mycket liten effekt
index2_våldshandlingar	.066	.017	Ingen statistiskt signifikant skillnad med mycket liten effekt
index3_utsatthet	<.001	.054	Statistiskt signifikant skillnad med liten effekt
index4_rättsväsendet	<.001	.095	Statistiskt signifikant skillnad med medelstor effekt

Levenes test visade på heterogen varians i index 1-3, varför resultatet för *equal variances not assumed* avlästes. För index 4 avläses istället resultatet för *equal variances assumed*. Som framgår av tabell 2 uppvisar t-testet en statistiskt signifikant skillnad mellan grupperna för index1_allvarlighet, index3_utsatthet samt index4_rättsväsendet på 5-procentnivån (Bryman 2018, s. 423). Resultatet för index2_våldshandlingar når inte statistisk signifikans på 5-procentnivån.

Riktningen på sambandet framgår vidare av medelvärdesskillnaden mellan grupperna, där kvinnor i index1_allvarlighet, index2_våldshandlingar och index3_utsatthet uppvisar ett högre medelvärde än män, medan kvinnor i index4_rättsväsendet uppvisar ett lägre medelvärde än män (se bilaga 2 och 3).

För att därtill beräkna den effekt kön haft på vardera index beräknades eta-kvadrat (se bilaga 5). Eta-kvadrat indikerar att kön förklarar 3.2 procent, 1.7 procent, 5.4 procent respektive 9.5 procent av variationen i respektive index (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018, s. 151).

7.2 Integrerad analys enligt Håkan Hydéns normmodell

I följande avsnitt tolkas resultaten från den statistiska översikten i relation till den nationella strategin (Skr. 2016/17:10) mot mäns våld mot kvinnor, i syfte att identifiera framträdande mönster utifrån normmodellens tre dimensioner.

7.2.1 Vilja och värderingar

Inledningsvis framställs mäns våld mot kvinnor i den nationella strategin (Skr 2016/17:10, s. 109) som ett omfattande samhällsproblem med betydande konsekvenser såväl för enskilda kvinnor som för samhället i stort. Detta bekräftas även i enkätresultatet, där 94 procent av respondenterna uppger att de anser att mäns våld mot kvinnor utgör ett omfattande samhällsproblem i Sverige. Därmed framträder en övergripande politisk och social samstämmighet avseende problemets allvar och behovet av att motverka våldet.

Respondenternas svar på frågorna i index1_allvarlighet visar att såväl fysiskt som psykiskt våld betraktas som mycket allvarligt (medelvärde 3.670). Sexuellt våld framstår som den mest allvarliga våldsformen (medelvärde 3.895), medan lätta knuffar och digital övervakning bedöms som något mindre allvarliga (medelvärde 3.187 respektive 3.627). Skillnaderna är mycket små, men kan förstås som nyanser i respondenternas normativa värderingar av olika former av våld.

Den statistiska översikten visar en statistiskt signifikant skillnad (.007) mellan könsgrupperna, där kvinnor genomgående värderar våldshandlingar som något mer allvarliga än män gör. Skillnaden är dock mycket liten, men kan förstås i relation till könade maktstrukturer och olika erfarenheter av våld, vilket påverkar hur våldets allvar uppfattas olika av män och kvinnor även i ett jämställt samhälle (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 107; Samuels 2015, s. 131).

Den nationella strategin (Skr 2016/17:10, s. 114) bekräftar att sexuellt våld utgör en central problematik. Det framgår att "alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor" ska beaktas, samt att "mörkertalet [...] beräknas vara särskilt stort för sexualbrott" (ibid., s. 114 & 140). Vidare betonas att kvinnor i större utsträckning än män riskerar att utsättas för sexuellt våld samt att "flickors och unga kvinnors utsatthet för våld inte tillräckligt har uppmärksamats i arbetet på området" (ibid., s. 114 & 116).

Samtidigt regleras sexuella överträdelser genom könsneutrala lagrum, vilka inte formellt tar hänsyn till att kvinnor oftare än män utsätts för sexuellt våld (Skr 2016/17:10, s. 114). Sådan formell jämställdhet riskerar enligt Samuels (2015, s. 131) att osynliggöra könade skillnader i utsatthet. Därmed framträder en spänning mellan strategins

erkännande av könat våld och en rättslig struktur som bygger på formell jämställdhet och könsneutralitet.

I linje med detta framgår det att strategin (Skr 2016/17:10, s. 109) syftar till att rikta fokus från våldets konsekvenser till förebyggande arbete riktat mot den manliga förövaren. Trots detta visar empirin att våldsutsatta kvinnor fortsatt i praktiken förväntas skydda sig själva mot våldet, snarare än att våldet förhindras genom insatser riktade mot förövaren. Även det relativt låga medelvärdet (2.493) för påståendet "Rättsväsendet arbetar för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor genom att rikta insatser mot förövaren" indikerar att strategins uttalade fokus på förövaren inte fullt upplevs i praktiken. Detta indikerar en möjlig spänning i relationen mellan rättslig praktik och sociala normer, där den rättsliga praktiken inte fullt ut motsvarar samhällets normativa uppfattning kring hur våldet hanteras (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 13, 17-18).

Detta kan vidare förstås som att den politiska viljan delvis kvarstannar på symbolisk nivå, samtidigt som underliggande föreställningar om kvinnor som ansvarsbärande offer snarare än män som förövare fortsatt reproduceras (Waltman 2011, s. 463-464). En sådan förståelse överensstämmer med den kritik som framhålls i tidigare forskning, där rättssystemet beskrivs reproducera denna ansvarsfördelning (Ericsson 2019, s. 26). Utifrån feministisk teori kan detta relateras till samhällets könade maktstrukturer, där ansvar för våldets hantering riskerar att förskjutas till den våldsutsatta kvinnan snarare än till mannen som utövar våldet. Genom att särskilt beakta makt och dess påverkan på normmodellens dimension för vilja och värderingar, fördjupas förståelsen för hur sådana maktstrukturer kan forma och reproducera samhälleliga och politiska attityder (Hydén 2002, s. 287).

Sammantaget framträder en stark politisk och social vilja att belysa kvinnors särskilda utsatthet och erkänna mäns våld mot kvinnor som allvarligt. Samtidigt synliggör empirin en spänning mellan strategins (Skr. 2016/17:10, s. 115) uttalade förövarfokus och de könade normer som fortsatt råder i praktiken. Utifrån Hydéns (2002, s. 280) normmodell kan detta förstås som att viljan att bekämpa och förebygga våldet är stark både socialt och politiskt, medan normer och föreställningar om ansvar och kön påverkar hur våldet förstås och hanteras. Således illustreras hur sociala normer kan samspela med och

legitimera den rättsliga praktiken, samtidigt som normativa attityder kan utmana och påverka rättslig och politisk utveckling (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 13).

7.2.2 Kunskap och kognition

I den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 114) används en bred definition av mäns våld mot kvinnor som omfattar fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt hot om våld. Detta överensstämmer i stort med respondenternas förståelse av våld, där både tydliga våldshandlingar och mer subtila kontrollbeteenden identifieras som våld i nära relationer. Den deskriptiva statistiken visar dock att handlingar som innefattar isolering eller kränkningar i något lägre utsträckning klassas som våld (medelvärde 3.284 respektive 3.324) än fysiska handlingar eller begränsningar av kvinnans ekonomiska självständighet (medelvärde 3.500 respektive 3.581). Detta kan tolkas som att mer subtila former i högre grad kan riskera att normaliseras.

Utifrån studiens tidigare forskning och feministiska ansats kan dessa subtila handlingar och kontrollbeteenden förstås som ett uttryck för makt och dominans, vilket kan hänföras till samhällets könade maktstrukturer (Ekström 2012, s. 52, 58-60; Nilsson 2005, s. 66; Ericsson 2019, s. 26; DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 107). De något lägre medelvärdena på det subtila våldet kan därmed tolkas som ett uttryck för hur den könade maktstrukturen bidrar till en underliggande acceptans av makt- och kontrollbeteenden, som i större utsträckning normaliseras och därför inte lika tydligt erkänns som våld i nära relation.

Respondenterna uppvisar samtidigt en relativt bred igenkänning av tecken på våldsutsatthet, särskilt fysiska skador och begränsat handlingsutrymme. Social isolering identifieras i lägre grad (medelvärde 3.042), medan bortförklarade skador framstår som det tydligaste tecknet på våldsutsatthet (medelvärde 3.863). Detta kan tyda på att sociala föreställningar i större utsträckning uppmärksammar fysiskt våld än subtila kontrollhandlingar, vilket kan påverka vilken kunskap och problemförståelse som erkänns.

Den nationella strategin (Skr 2016/17:10, s. 143) framställer vidare kunskapen om våldets karaktär och omfattning som "begränsad och osäker". Genom strategins breda inkludering av flera våldstyper eftersträvas därför tidig identifiering av våldsutsatthet, där kvinnor ska kunna uppmärksammas innan våldet normaliseras och integreras i vardagen

(Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1066-1070). Strategin (Skr 2016/17:10, s. 119) uttrycker därmed en ambition om att öka kunskapen om våld för att bättre upptäcka våldsutsatthet, förändra förövarens beteende samt erbjuda tidigare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor. Genom detta mer kunskapsbaserade arbetssätt förväntas förekomsten av mäns våld mot kvinnor minska (ibid., s. 119). Därmed initieras en normerande växelverkan, där politiska normer och den rättsliga praktiken kan bidra till att öka den samhälleliga förståelsen för våldets olika uttryck och konsekvenser (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 13).

Våldet framställs vidare som könat i strategin (Skr 2016/17:10, s. 114) och kopplas uttryckligen till strukturella ojämlikheter mellan kvinnor och män. Det framgår att kvinnor och flickor i större utsträckning än män utsätts för våld på grund av sitt kön, vilket placerar våldet inom en könsmaktsförståelse (ibid., s. 116 & 132). Strategin (ibid., s. 135) betonar även att kvinnor som utsätts för våld av män ofta har en nära relation till våldsutövaren. Detta kan relateras till studiens feministiska ansats, där våld i nära relation förstås som ett uttryck för patriarkala maktstrukturer och manlig dominans (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 35 & 107). Respondenternas fritextsvar bekräftar denna förståelse av våldet i relation till patriarkala strukturer och normer, där en ojämlik maktfördelning mellan kvinnor och män beskrivs påverka såväl våldsutövningen som kvinnors möjligheter att lämna relationen och anmäla våldet.

Studiens kvantitativa resultat synliggör vidare statistiskt signifikanta skillnader mellan hur män och kvinnor uppfattar utsatthet för våld ($<.001$), där kvinnor i större utsträckning än män betraktar olika handlingar och beteenden som tecken på våld i nära relation. Studiens feministiska ansats möjliggör en analys av hur könade maktskillnader påverkar förståelsen av mäns våld mot kvinnor (Agnew 2015, s. 126). Genom att betrakta genus som en av de centrala faktorer som påverkar vad som betraktas som våld, blir det möjligt att tolka de könsskillnader som framträder i empirin (Hydén 2002, s. 287). De manliga respondenternas något lägre igenkänning av tecken på utsatthet kan utifrån detta förstås i relation till patriarkala maktstrukturer och hur genus kan påverka kunskapen om och förståelsen av mäns våld mot kvinnor (Waltman 2011, s. 450; Lauri, Carbin & Linander 2023, s. 2).

Den könade förståelsen av våld förstärks ytterligare genom strategins (Skr 2016/17:10, s. 115) fokus på "föreställningar om våld och hot om våld som legitima uttryck för manlighet" som centrala bakomliggande faktorer. Strategin (ibid., s. 126) synliggör därmed hur vissa maskulinitetsnormer kan bidra till att legitimera och normalisera våld, vilket enligt strategin behöver motverkas och beaktas i samtliga insatser. Utifrån normmodellens kunskaps- och kognitionsdimension synliggör detta hur förståelsen för mäns våld mot kvinnor påverkas av sociala och politiska normer. Kunskap framstår därmed inte som neutral, utan påverkas av de genusföreställningar och maktstrukturer som präglar samhällets förståelse av våld och ansvar (Hydén 2002, s. 287).

7.2.3 System och möjligheter

Den nationella strategins (Skr. 2016/17:10, s. 118) övergripande mål är att förhindra mäns våld mot kvinnor genom effektivare brottsbekämpning och förbättrad upptäckt av våld. Strategin (ibid., s. 115) betonar även vikten av att adressera sådana maskulinitetsnormer som nedvärderar egenskaper som betraktas som kvinnliga, vilka förstås bidra till våldsutövning. Det brottsförebyggande arbetet ska därmed i högre grad riktas mot förövaren, där målsättningen är att "våldsutövare [förmår] ändra sitt brottsliga beteende" (ibid., s. 119).

Tidigare forskning problematiserar samtidigt den ansvarsförskjutning där våldsutsatta kvinnor riskerar att uppmanas undvika riskmiljöer, snarare än att förövarens handlingsutrymme begränsas och hans benägenhet att utöva våld påverkas (Strand m.fl. 2021, s. 226; Skr. 2016/17:10, s. 119). Denna problematik återkommer i empirin, där respondenternas relativt låga medelvärde (2.493) för påståendet "Rättsväsendet arbetar för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor genom att rikta insatser mot förövarens beteende", samt fritextsvar indikerar en uppfattning av att kvinnor i praktiken förväntas bära ansvar för att undvika våld.

Vidare betonar respondenterna i fritextsvaren rädsla för förövaren och en potentiell eskalering av våldet som en betydande faktor till att avstå från att anmäla våldet. Detta kan tolkas i relation till respondenternas upplevelse av att rättsväsendet i otillräcklig utsträckning riktar insatser mot misstänkta förövare. Med utgångspunkt i feministisk teori och könade maktstrukturer kan denna ansvarsförskjutning förstås som ett uttryck för

kvinnors underordnade position, där deras handlingsutrymme begränsas, snarare än förövarens (Agnew 2015, s. 2 & 126-127; Banakar & Travers 2015, s. 91).

Strategin (Skr. 2016/17:10, s. 115) framhåller även vikten av att problematisera föreställningar om våld och hot som uttryck för maskulinitet, samt hur acceptans för våldsamt beteende kan bidra till att "nedvärdera omsorgs- och jämställdhetsinriktad manlighet". Detta kan relateras till den statistiskt signifikanta skillnaden ($<.001$) mellan kvinnor och män i synen på rättsväsendets effektivitet, där kvinnor i lägre grad än män (medelvärde 2.439 respektive 2.904) bedömer rättsväsendets arbete som tillräckligt. Således kan de manliga respondenternas lägre medelvärden synliggöra hur omsorgs- och jämställdhetsinriktade normer i praktiken nedvärderas något.

Utifrån ett rättssociologiskt och feministiskt perspektiv kan dessa skillnader tolkas som uttryck för hur könade normer och maktstrukturer påverkar upplevelsen av rättsväsendets funktion och effektivitet. Empirin synliggör därmed hur kvinnors och mäns olika sociala positioner kan bidra till skilda uppfattningar om rättsväsendets förmåga att arbeta mot våldet, trots ett formellt jämställt samhälle (Samuels 2015, s. 129).

Strategin (Skr 2016/17:10, s. 120) betonar vidare vikten av universell, selektiv och situationell prevention i syfte att minska antalet tillfällen där våld uppstår. Detta omfattar bland annat utvecklade systemvillkor, riskbedömningar och tekniska övervakningsverktyg riktade mot potentiellt våldsamma individer. Detta kan förstås som en utveckling, från att tidigare ha lagt ansvar på kvinnor att undvika riskmiljöer till att begränsa förövarens möjligheter att utöva våld. En sådan inriktning kan stärka tilliten till rättsväsendet och påverka benägenheten att söka hjälp (Gonzalez 2026, s. 9-13; Hefner, Miller & Fleury-Steiner 2022, s. 1388; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1068-1070).

Slutligen framhåller strategin (Skr 2016/17:10, s. 140) vikten av stärkt stöd till våldsutsatta kvinnor samt uppmärksammandet av det stora mörkertalet. Respondenternas något lägre medelvärde (2.497) för påståendet "Rättsväsendet arbetar för att underlätta att våldsutsatta kvinnor anmäler våldet" bekräftar vidare behovet av att arbeta för att stärka stödet till utsatta kvinnor. I empirin framstår det sociala nätverket som det primära stödet och kan därmed förstås som ett informellt systemvillkor i komplement till de mer formella. Det förstås vara först när det sociala nätverket uppmuntrar kvinnan att upprätta en anmälan som hon söker stöd i rättsväsendets resurser och de formella systemvillkoren.

Utifrån feministisk teori kan detta förstås i relation till hur strukturella förutsättningar påverkar våldsutsatta kvinnors tilltro och tillgång till rättsliga resurser (Agnew 2015, s. 126; Banakar & Travers 2015, s. 91). Samtidigt synliggör strategins betoning på det stora mörkertalet hur ett formellt likabehandlande rättssystem kan riskera att osynliggöra våldsutsatta kvinnors särskilda hinder och behov, vilka kan påverka benägenheten att söka hjälp i det formella rättssystemet och anmäla våldet (Samuels 2015, s. 129 & 131).

8. Diskussion och slutsats

Sammanfattningsvis har denna studie syftat till att undersöka relationen mellan de politiska normer som uttrycks i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 109-115 & 118) och individers sociala föreställningar om mäns våld mot kvinnor. Resultatet har analyserats med utgångspunkt i feministisk teori och normmodellens tre dimensioner för att besvara studiens frågeställningar.

Det analyserade resultatet visar att den nationella strategin och respondenternas normativa attityder överensstämmer i stor utsträckning. Mäns våld mot kvinnor förstås som ett allvarligt samhällsproblem både politiskt och socialt, vilket tyder på att det finns en samstämmig vilja att motverka och bekämpa våldet. Samtidigt framträder vissa spänningar i analysen. Spänningarna rör dock inte frågan om huruvida fenomenet anses vara allvarligt eller inte utan snarare förståelsen av våldets olika uttryck, uppfattningen av rättsväsendets arbete och hur könade maktstrukturer synliggörs. Utifrån Hydéns (2002, s. 280) normmodell kan detta förstås som att den normativa viljan är stark men att förutsättningarna rörande dimensionerna kunskap och system begränsar dess fulla genomslag i praktiken. Detta belyser relationen mellan rättslig praktik och sociala normer samt deras ömsesidiga samverkan, där politiska ambitioner och rättslig praktik både formas och utmanas av rådande sociala normer (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 13).

I relation till dimensionen kunskap och kognition framträder skillnader inom respondentgruppen avseende hur kvinnliga respektive manliga respondenter svarat. Kvinnliga respondenter erkänner i något högre utsträckning än män olika beteenden som tecken på utsatthet för våld i en nära relation. Resultatet går i linje med den tidigare forskningen, som beskriver att våldet kan ta sig uttryck på fler sätt än enbart fysiska

handlingar (Ekström 2012, s. 58-59; Nilsson 2005, s. 66-67; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1057). Samtidigt indikerar resultatet att förståelsen för mäns våld mot kvinnor kan variera mellan respondenter beroende på kön.

Med utgångspunkt i feministisk teori kan denna skillnad tolkas som ett uttryck för könade maktstrukturer och erfarenheter av våld, snarare än enbart individuella kunskapsskillnader (Agnew 2015, s. 126). Det kan vidare tolkas som att respondenternas kunskap och förståelse av utsatthet för våld inte är neutral, utan formas av samhällets genusföreställningar och maktstrukturer. Analysen utgår dock från index3_utsatthet, vilket visar tveksam intern reliabilitet. Detta innebär att det inte med säkerhet kan antas att indexet endast mäter identifiering av tecken på våldsutsatthet, vilket bör beaktas.

Även i analysen av dimensionen system och möjligheter framträder en spänning i relationen mellan den politiska ambitionen att arbeta mot våldet och hur respondenterna uppfattar detta i praktiken. Den dåvarande regeringen betonar i strategin (Skr. 2016/17:10, s. 115) att arbetet mot mäns våld mot kvinnor ska präglas av förebyggande insatser med ett tydligt fokus på våldsutövare. Enkätresultaten indikerar däremot en möjlig diskrepans mellan dessa politiska ambitioner och respondenternas upplevelser av rättsväsendets effektivitet. Särskilt tydligt blir detta genom att kvinnliga respondenter, i denna studie, i lägre grad än manliga respondenter bedömer rättsväsendets arbete som effektivt.

Utifrån normmodellen är detta centralt eftersom systemdimensionen avser de faktiska möjligheterna för en norm att få genomslag i praktiken (Hydén 2002, s. 287). Om kvinnor, det vill säga den grupp som i högre utsträckning riskerar att utsättas för våldet, uppfattar rättsväsendets arbete som mindre effektivt kan detta tolkas som att den politiska normen inte fullt ut fått genomslag inom ramen för rådande systemvillkor. Problematiken ligger därmed inte i att det saknas politiska ambitioner eller målsättningar, utan snarare i den möjliga klyfta som uppstår mellan de rådande systemvillkoren och hur dessa uppfattas i praktiken.

Därtill uppger respondenterna att de i relativt låg grad anser att rättsväsendet arbetar förebyggande genom insatser riktade mot våldsutövare, trots att detta är ett uttalat politiskt fokus. Resultatet kan således förstås som att respondenternas värdering av rättsväsendets arbete inte enbart rör dess effektivitet, utan även att rättsväsendet i praktiken tenderar att förskjuta ansvaret till den våldsutsatta kvinnan. På liknande sätt

visar den tidigare forskningen att våldsutsatta kvinnor ofta blir beroende av deras egen anmälningsbenägenhet, medverkan i rättsprocessen och förmåga att undvika våldet (Strand m.fl. 2021, s. 226; Skoog Waller & Forinder 2025, s. 1068-1070). Därigenom synliggör enkätresultatet den ansvarsförskjutning där ansvaret i praktiken riskerar att hamna på den våldsutsatta kvinnan att undvika och skydda sig från våld snarare än att förövaren får konsekvenser och förändrar sitt beteende.

Den könade förståelsen för våldet och dess koppling till ojämlika maktförhållanden erkänns både politiskt och socialt. Samtidigt regleras en stor andel av de våldshandlingar som begås inom ramen för mäns våld mot kvinnor genom könsneutralt formulerad lagstiftning. Rättens formella utformning kan därmed riskera att osynliggöra kvinnors särskilda utsatthet (Samuels 2015, s. 131). Detta uppmärksammas både i den nationella strategin (Skr. 2016/17:10, s. 115-116) och i tidigare forskning (Hoppstadius 2018, s. 1686 & 1695; Strid m.fl. 2023, s. 134-135). Ur ett feministiskt perspektiv kan detta problematiseras mot bakgrund av att formell likabehandling inte nödvändigtvis innebär praktisk och upplevd jämställdhet, eftersom kvinnor generellt befinner sig i en strukturellt underordnad position i samhället (Samuels 2015, s. 129 & 131). Detta blir särskilt relevant i relation till sexuellt våld, som i enkätresultatet framträder som den mest allvarligt bedömda våldsformen.

Därtill betonar strategin (Skr. 2016/17:10, s. 140) att det råder ett omfattande mörkertal för sexuellt våld, vilket delvis relateras till låg anmälningsbenägenhet. Detta kan förstås i relation till enkätresultatet, där respondenterna framhåller flera faktorer som kan påverka kvinnors benägenhet att anmäla våldet. Respondenterna lyfter bland annat rädsla för förövaren och låg tilltro till rättsväsendet. Vidare visar resultatet att rättslig reglering inte nödvändigtvis leder till en hög anmälningsbenägenhet. Trots att det finns formella systemvillkor i form av rättslig reglering kan det praktiska och upplevda genomslaget begränsas av att regleringen inte fullt ut beaktar de könade villkor som påverkar våldets förekomst, anmälningsbenägenhet och rättsliga hantering.

Det är dock viktigt att framhålla att det finns lagstiftning som särskilt syftar till att synliggöra kvinnors utsatthet, såsom brottsrubriceringen grov kvinnofridskränkning. Samtidigt omfattar bestämmelsen enbart våld inom ramen för en pågående eller tidigare parrelation, vilket innebär att våld i andra kontexter inte inkluderas. Detta kan tolkas som

att systemdimensionen inte enbart handlar om huruvida rättslig reglering och åtgärder existerar, utan även i vilken utsträckning dessa förmår synliggöra och skydda kvinnor i olika situationer och relationer.

Sammantaget kan det konstateras att relationen mellan politiska och sociala normföreställningar är komplex. Den politiska och sociala uppfattningen av mäns våld mot kvinnor som ett allvarligt samhällsproblem framstår som samstämmig, samtidigt som rättsväsendets effektivitet upplevs variera. Detta kan dels präglas av könade skillnader i hur våldet och rättsväsendets arbete uppfattas, dels av att de formella systemvillkoren inte alltid synliggör kvinnors särskilda utsatthet. Genom operationaliseringen av dimensionerna i Hydéns (2002, s. 280) normmodell framträder därmed en tydligt etablerad vilja som i varierande grad begränsas av faktorer kopplade till kunskap och systemvillkor.

Det är därmed möjligt att besvara studiens första frågeställning, *"Hur förhåller sig den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor till respondenternas attityder och kunskap om våldet, samt till deras uppfattningar om rättsväsendets arbete?"*, genom att konstatera att det råder en övergripande samstämmighet mellan den politiska strategin och respondenternas uppfattningar. Mäns våld mot kvinnor framstår som ett allvarligt och utbrett samhällsproblem i Sverige både socialt och politiskt, vilket indikerar en normativ vilja att förebygga och bekämpa våldet. Särskilt tydlig är denna samstämmighet i synen på sexuellt våld, som såväl socialt som politiskt framträder som en central och omfattande problematik.

Samtidigt synliggörs vissa skillnader i hur strategins intentioner uppfattas i relation till dess praktiska genomslag. Den nationella strategin betonar ett förebyggande arbete med tydligt fokus på våldsutövaren, men enkätresultaten indikerar att denna ansvarsfördelning inte i motsvarande utsträckning upplevs komma till uttryck i praktiken. Detta kan tolkas som att regeringens nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor i denna studie inte fullt ut svarar till respondenternas normativa attityder. Vidare visar analysen att diskrepansen framförallt framträder mellan dimensionerna vilja/värderingar och system/möjligheter. På politisk nivå uttrycks en tydlig ambition att bekämpa mäns våld mot kvinnor genom riktade insatser mot våldsutövare. Respondenternas enkätsvar visar att det finns en social samsyn i fråga om denna norm, men att normen inte fullt ut upplevs

omsättas i det praktiska arbetet. Diskrepansen präglas därmed inte av en avsaknad av politiska ambitioner utan snarare av att dessa inte fullt ut upplevs i praktiken av respondenterna.

I relation till Hydéns (2002, s. 280) normmodell kan diskrepanserna förstås som ett uttryck för att politiska ambitioner och sociala värderingar inte fullt ut motsvaras av systemrelaterade förutsättningar. Viljan att bekämpa mäns våld mot kvinnor finns men får inte fullt genomslag eftersom rättsväsendets arbete inte anses som tillräckligt effektivt i att skydda våldsutsatta kvinnor och begränsa våldsutövarens möjligheter att utöva våld. Därigenom synliggörs hur politiska och sociala normer kan sammanfalla på en övergripande normativ nivå, samtidigt som spänningar kvarstår i relation till normens praktiska genomslag (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 70).

Det är vidare relevant att besvara studiens andra frågeställning, *“Vilka variationer framträder mellan kvinnliga och manliga respondenters uppfattningar om mäns våld mot kvinnor och rättsväsendets arbete mot våldet?”*, genom att uppmärksamma de nyanser och tendenser som identifierats i materialet. Resultaten visar en övergripande samstämmighet mellan respondentgrupperna i synen på mäns våld mot kvinnor som ett allvarligt och omfattande samhällsproblem. Samtidigt framträder vissa mindre skillnader som kan indikera potentiella spänningar mellan könen.

Inledningsvis kan det konstateras att både kvinnliga och manliga respondenter uppfattar mäns våld mot kvinnor som allvarligt. Däremot framträder viss variation i bedömningen av huruvida olika beteenden ska betraktas som tecken på utsatthet för våld i en nära relation. Tolkad i relation till feministisk teori kan denna skillnad synliggöra hur kön och genus bidrar till att forma respondenternas förståelse av våld. Kunskapen om mäns våld mot kvinnor är socialt och kulturellt betingad och präglas av samhällets könade maktstrukturer. Därmed är det möjligt att föreställningar om kvinnor som underordnade män kan påverka hur våld förstås, vilket i vissa sammanhang kan bidra till att mäns våld mot kvinnor i högre grad normaliseras eller förminskas (DeKeseredy, Dragiewicz & Schwartz 2017, s. 7 & 13). De observerade nyansskillnaderna i kvinnliga och manliga respondenters identifiering av tecken på våldsutsatthet kan därmed förstås som ett uttryck för hur könade maktstrukturer påverkar förståelsen av mäns våld mot kvinnor.

Vidare uppmärksammas ytterligare en variation i materialet, där kvinnliga respondenter i något lägre utsträckning uppfattar rättsväsendet som effektivt i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Tolkad i relation till den politiska ambitionen om formell jämställdhet kan detta synliggöra en spänning mellan principen om likabehandling och upplevelsen av jämställdhet i praktiken. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor präglas av en ambition att behandla kvinnor och män som jämställda, och en stor andel av de brott som begås inom ramen för mäns våld mot kvinnor regleras i könsneutrala lagrum. Samtidigt kan en sådan likabehandling riskera att osynliggöra kvinnors särskilda utsatthet. I detta avseende kan ambitionen om jämställdhet därmed riskera att få ett huvudsakligen formellt genomslag, utan att fullt ut motsvaras av hur rättsväsendets arbete upplevs i praktiken.

Detta kan tolkas som att de kvinnliga respondenterna, som i högre utsträckning riskerar att utsättas för mäns våld mot kvinnor, i något lägre grad än män upplever systemet som effektivt.

8.1 Kritiska reflektioner

Studiens forskningsdesign har möjliggjort en analys av relationen mellan politiska normer och individers sociala normföreställningar. Samtidigt har detta inneburit vissa avgränsningar, vilka påverkar hur slutsatserna bör tolkas.

Enkätstudien syftade till att undersöka individers normativa föreställningar om mäns våld mot kvinnor. På grund av den urvalsstrategi som tillämpats ger enkäten en bild av respondenternas normativa attityder inom ramen för det aktuella stickprovet, men resultaten kan inte generaliseras till befolkningen i stort (Bryman 2018, s. 243-245). Eftersom ett frivilligt bekvämlighets- och snöbollsurval tillämpats kan de personer som valt att besvara enkäten antas ha ett särskilt intresse för eller starkare uppfattningar om mäns våld mot kvinnor än personer som avstått från att medverka. Vidare är respondentgruppen inte jämnt fördelad avseende kön och ålder vilket i sin tur påverkar representativiteten i studien. Därigenom bör enkätstudiens generaliserbarhet och representativitet beaktas vid tolkningen av resultaten (ibid., s. 243-245).

Fortsatt behandlar studien ett normativt laddat ämne vilket innebär att enkätfrågornas utformning, till viss del, kan ha påverkat hur respondenterna besvarat

frågorna. Till exempel kan frågan om huruvida mäns våld mot kvinnor utgör ett samhällsproblem ha tolkats på olika sätt, eftersom begreppet samhällsproblem inte definierades närmare (Bryman 2018, s. 319). Dessutom kan frågan ha upplevts som ledande mot bakgrund av att den berör ett ämne där det kan antas finnas starka normativa uppfattningar om att våldet bör uppfattas som allvarligt. Således kan svaren ha påverkats av sociala faktorer där respondenter svarat i linje med vad som uppfattas vara ett socialt accepterat eller förväntat ställningstagande. För framtida studier hade enkätfrågorna kunnat kompletteras med vinjetter eller fler fritextsvar för att nyansera resultaten och minimera risken för att svaren främst speglar generella normativa attityder.

På liknande sätt bör studiens kvalitativa ansats förstås i relation till materialets karaktär. Den nationella strategin är relevant för studien eftersom den uttrycker den dåvarande regeringens politiska problemförståelse, mål och prioriteringar. Samtidigt är det av vikt att beakta faktumet att det är ett politiskt styrdokument och därmed ingen neutral beskrivning av ett samhällsproblem. Strategin är producerad i en politisk kontext och är således färgad av den dåvarande regeringens politiska värderingar och agenda. Därför bör analysen av strategin beaktas som ett uttryck för politiska normer snarare än en direkt spegling av hur arbetet mot mäns våld mot kvinnor faktiskt fungerar i praktiken.

Slutligen analyserar studien endast ett politiskt styrdokument och enkätsvar som samlats in vid ett tillfälle, med hänsyn till studiens begränsade tidsram. Därmed beskriver studien endast relationen mellan politiska och sociala normföreställningar inom ramen för det aktuella materialet. För att kunna dra slutsatser utifrån en bredare kontext hade upprepade eller mer omfattande undersökningar krävts. Dessa reflektioner innebär inte att studiens resultat saknar analytiskt värde utan tydliggör inom vilka ramar resultaten bör förstås.

8.2 Framtida forskning

Vid genomförandet av denna studie identifieras flera möjliga inriktningar för framtida forskning. Mot bakgrund av den nyligen antagna nationella strategin (Skr. 2025/26:245) mot mäns våld mot kvinnor vore det relevant att i framtida studier inkludera denna i analysen. En möjlig forskningsinriktning är att undersöka huruvida de politiska ambitioner

som uttrycks i den nya nationella strategin påverkar individers normativa attityder och kunskap om såväl mäns våld mot kvinnor som arbetet mot våldet. Genom att genomföra en jämförande studie över tid skulle det även vara möjligt att analysera i vilken utsträckning förändringar i den politiska agendan kan relateras till förändringar i individers föreställningar och förståelse av våldet.

Det vore vidare värdefullt att genomföra en liknande studie med ett mer målstyrt urval vid enkätens genomförande, i syfte att inkludera grupper som i föreliggande studie är underrepresenterade. Med hänsyn till de åldersskillnader som observerats mellan könen vore det därmed angeläget att i framtida studier eftersträva ett mer representativt urval.

Vidare skulle det vara relevant att undersöka huruvida sambandet mellan kön och respektive index kvarstår när ålder hålls konstant. Genom att tillämpa multipla regressionsanalyser möjliggörs en mer nyanserad prövning av om det observerade sambandet mellan kön och index är stabilt eller om det delvis kan förklaras av åldersfördelningen, och därmed riskerar att utgöra ett skensamband (Barmark & Djurfeldt 2020, s. 158; Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018, s. 157-162).

Referenser

Agnew, R. (2015). *Toward a unified criminology: integrating assumptions about crime, people and society*. New York University Press.

Anderberg, A. (2020). Det allmänna rättsmedvetandet och några svenska förarbeten på straffrättens område 2008–2018. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 107(3), s. 251-267. doi: <https://doi.org/10.7146/ntfk.v107i3.124883>

Baier, M., Nafstad, I. & Svensson, M. (2018). *Om rättssociologi*. Studentlitteratur.

Banakar, R. & Travers, M. (2015). Critical approaches. I Banakar, R., & Travers, M. (red.) *Law and Social Theory*. Hart Publishing, s. 91-94.

Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2020). *Statistisk verktygslåda 0*. Studentlitteratur.

Boethius, S., Åkerström, M. & Hydén, M. (2022). The double-edged sword – abused women's experiences of digital technology. *European Journal of Social Work*, 26(3), s. 506-518. doi: <https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2040437>

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), s. 77–101. doi: <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3:e uppl.). Liber.

DeKeseredy, W. S., Dragiewicz, M. & Schwartz, M. D. (2017). *Abusive endings: separation and divorce violence against women*. University of California Press.

Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1*. Studentlitteratur.

Ekström, V. (2012). *Inte bara kvinna*. Våldsutsatta kvinnor och deras behov av stöd – konstruktioner och komplikationer i svenskt offentligt tryck. *Retfærd*, 35(3), s. 51–68.
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:602963/FULLTEXT02>

Ericsson, S. (2019). Våldsamt ojämlika - kvinnlig egenmakt och våld i nära relationer. *Ekonomisk Debatt*, 47(8), s. 26-37.
<https://www.nationalekonomi.se/wp-content/uploads/2019/11/47-8-se.pdf>

Etikprövningsmyndigheten (2026). *Vem ska lämna samtycke till forskning på barn och unga?* Tillgänglig på:
<https://etikprovningmyndigheten.se/faq/vem-ska-lamna-samtycke-till-forskning-pa-barn-och-unga/> [Hämtad: 2026-04-06]

Gonzalez, V. V. (2026). The Unascended Pyramid the Limits of State Response to IPV in Rural Michoacán. *Feminist criminology*, 0(0), s. 1-23. doi:
<https://doi.org/10.1177/15570851261430901>

Hart, C. (2018). *Doing a literature review: releasing the research imagination* (2 uppl.). Sage Publications.

Hefner, M. K., Miller, S. L. & Fleury-Steiner, R. E. (2022). Legal Consciousness and Intimate Partner Violence Survivors' Perceptions of Protection Order Violations. *Journal of Family Violence*, 37, s. 1379–1390. doi: <https://doi.org/10.1007/s10896-021-00336-8>

Henrikson, A., Evertsson, L. & Nyman, C. (2023). E-legitimation som verktyg för ekonomiskt våld. *Svensk Juristtidning*, 108(5-6), s. 579-596. <https://svjt.se/svjt/2023/579>

Hoppstadius, H. (2018). What is the problem? Representation of men's violence against women in a Swedish context. *Multidisciplinary Journal of Gender Studies*, 7(3), s. 1684-1708. doi: <https://doi.org/10.17583/generos.2018.3737>

Hydén, H. (2002). *Normvetenskap*. Studentlitteratur, Lund.

Jerre, K. (2016). Ska strängare straff dömas ut vid återfall? - Allmänhetens inställning till återfallsstraff enligt en nationell vinjettstudie. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 103(1), s. 78–95. doi: <https://doi.org/10.7146/ntfk.v103i1.97869>

Joorman, M. (2020). Legitimitet genom legalitet? I Schoultz, I., & Nafstad, I. (red.) *Om rättssociologisk tillämpning*. Studentlitteratur, s. 172-189.

Justitiedepartementet (2026). *Dubbla straff för gängkriminella, 50-tal skärpta straffskalor och livstid för upprepade grova våldtäkter* (Pressmeddelande 2026-01-15). Tillgänglig på: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2026/01/dubbla-straff-for-gangkriminella-50-tal-skarpta-straffskalor-och-livstid-for-upprepade-grova-valdtakter/> [Hämtad: 2026-03-30]

Jämställdhetsmyndigheten (2024). *Vad är mäns våld mot kvinnor?* Tillgänglig på: <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/vad-ar-mans-vald-mot-kvinnor/> [Hämtad: 2026-05-03]

Lauri, M., Carbin, M. & Linander, I. (2023). The rise of carceral feminism in Sweden: Analysing political debate and policy on men's violence against women. *Women's Studies*, 99, s. 1-9. doi: <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2023.102780>

Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. 2 uppl. Studentlitteratur.

Maruna, S. (2010). Mixed Method Research Criminology: Why Not Go Both Ways? I Piquero, A. R., & Weisburd, D. *Handbook of quantitative criminology*. Springer, s. 123-140.

Nilsson, G. (2005). Slagen dam och tystnaden. *Nätverket etnologisk tidskrift*, 14, s. 65-78. <https://portal.research.lu.se/sv/publications/slagen-dam-och-tystnaden/>

Samuels, H. (2015). Feminist Legal Theory. I Banakar, R., & Travers, M. (red.) *Law and Social Theory*. Hart Publishing, s. 129-145.

Scott, J. (1990). *A Matter of Record*. Cambridge: Polity.

Skoog Waller, S. & Forinder, U. (2025). Speaking Through Silence. *Violence Against Women*, 32(5), s. 1056-1079. doi: <https://doi.org/10.1177/10778012251323268>

Strand, S. J. M., Selenius, H., Petersson, J. & Storey, J. E. (2021). Repeated and Systematic Intimate Partner Violence in Rural Areas in Sweden. *International Criminology*, 1(3), s. 220-233. doi: <https://doi.org/10.1007/s43576-021-00026-x>

Strid, S., Ekbrand, H., Westerstrand, J. & Carsbring, A. (2023). Mäns våld mot kvinnor i det jämställda Sverige. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 47(2-3), s. 130-151. doi: <https://doi.org/10.18261/tfk.47.2.7>

Vetenskapsrådet. (2024). *God forskningssed*. Tillgänglig på: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html> [Hämtad: 2026-04-04]

Waltman, M. (2011). Sweden's Prohibition of Purchase of Sex: The Law's Reasons, Impact, and Potential. *Women's Studies International Forum*, 34(5), s. 449-474. doi: <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2011.06.004>

Lagar, propositioner, SOU och skrivelser

Brottsbalk (1962:700).

Prop. 1997/98:55. *Kvinnofrid*. Tillgänglig på:

<https://www.regeringen.se/contentassets/1733625e719c43b28f073fa9cdec90f2/kvinnofrid-prop.-19979855> [Hämtad: 2026-05-27]

Regeringen (2016). *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor* (Skr. 2016/17:10). Tillgänglig på: [En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor - Regeringen.se](#) [Hämtad: 2026-04-05]

Regeringen (2026). *En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck* (Skr. 2025/26:245). Tillgänglig på:
<https://www.regeringen.se/contentassets/7e9c8191bbe94a91aada09bfdd56e97a/frihet-fan-vald-fortryck-och-utnyttjande-utdrag-ur-en-nationell-strategi-mot-mans-vald-mot-kvinnor-vald-i-nara-relationer-utnyttjande-i-prostitution-och-manniskohandel-samt-hedersrelaterat-vald-och-fortryck.pdf> [Hämtad: 2026-05-10]

SOU 1995:60. *Kvinnofrid*. Tillgänglig på:

<https://filedn.com/ljdBas5OJsrlQq6KhtBYC4/forarbeten/sou/1995/sou-1995-60.pdf>
[Hämtad: 2026-05-27]

Bilagor

Bilaga 1.

Deskriptiv statistik för samtliga medelvärdesindex, där svarsalternativ 3 exkluderats.

I index 1-3 inkluderas endast de respondenter som besvarat minst fyra av sex frågor med ett giltigt värde. I index 4 inkluderas endast de respondenter som besvarat minst två av fyra frågor med ett giltigt värde.

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
index1_allvarlighet	247	2.17	4.00	3.6697	.32857
index2_våldshandlingar	223	1.17	4.00	3.4153	.54278
index3_utsatthet	231	2.20	4.00	3.5665	.36317
index4_rättsväsendet	200	1.00	4.00	2.6225	.73853
Valid N (listwise)	166				

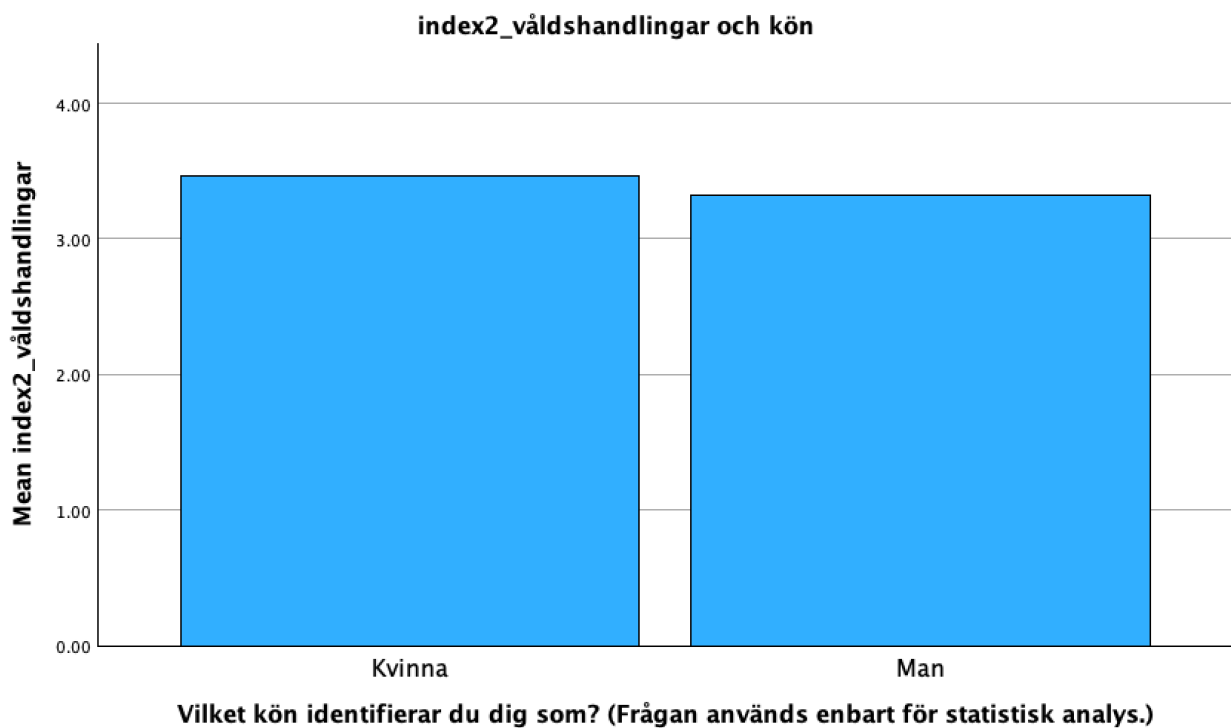
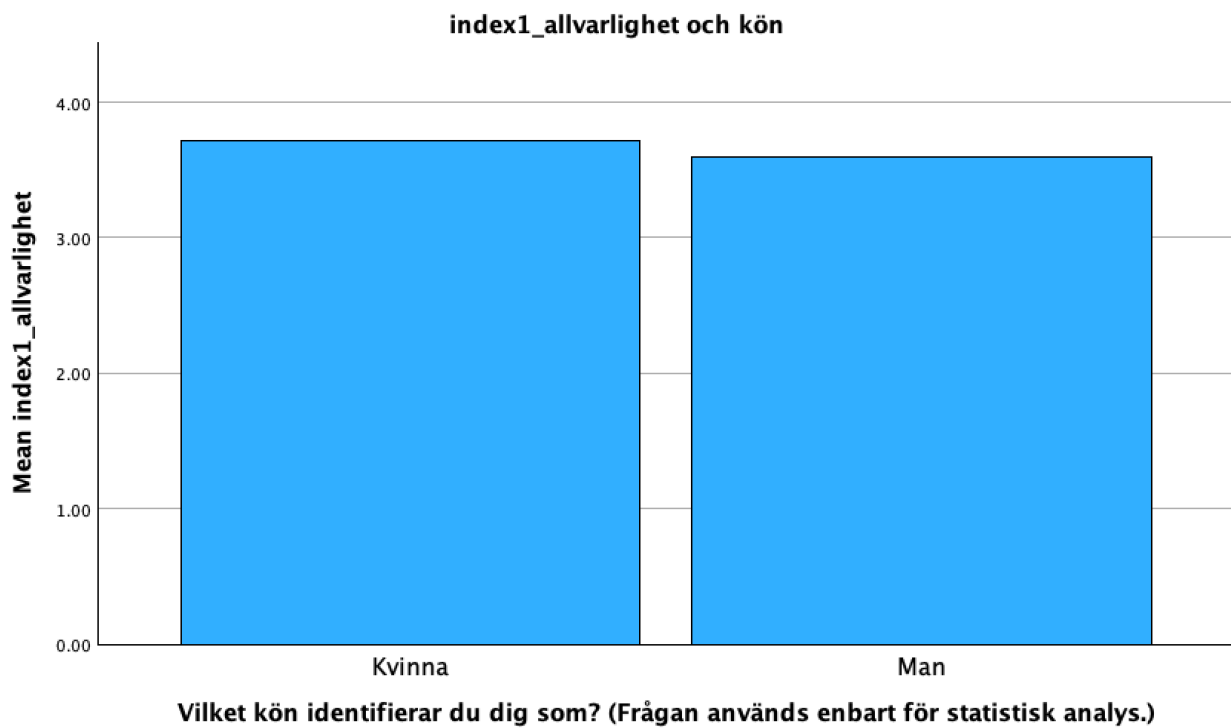
Bilaga 2.

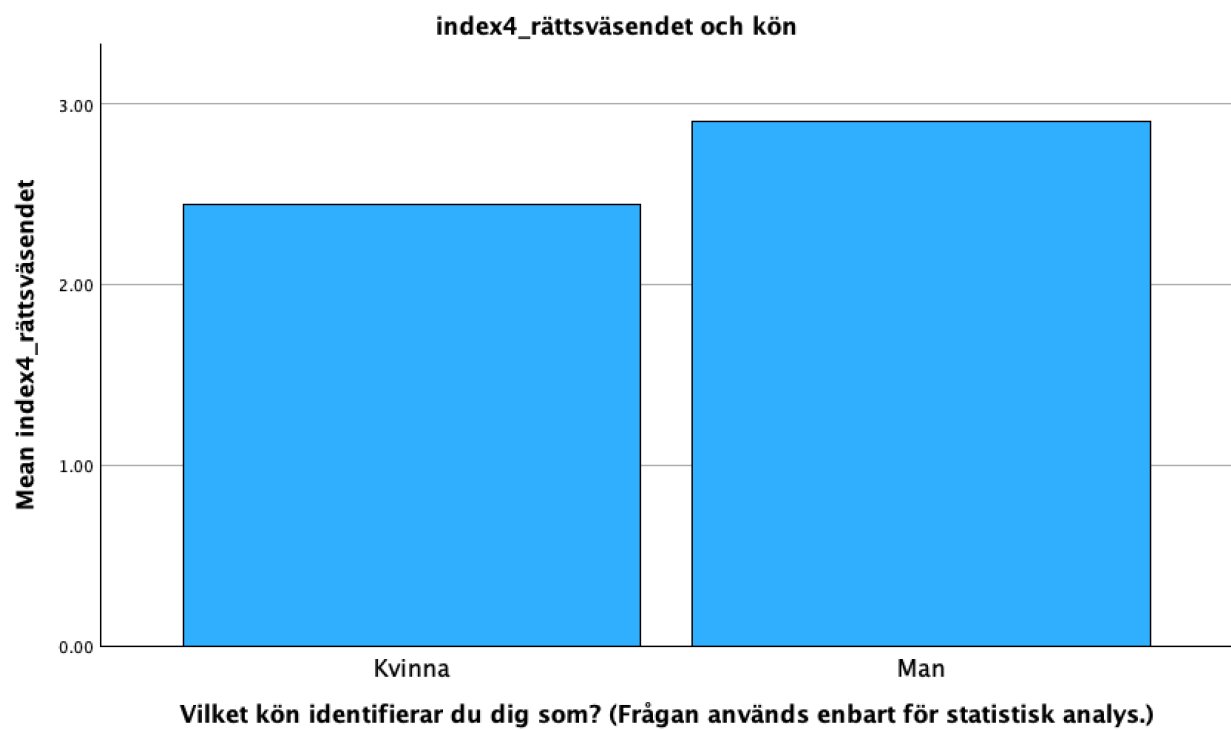
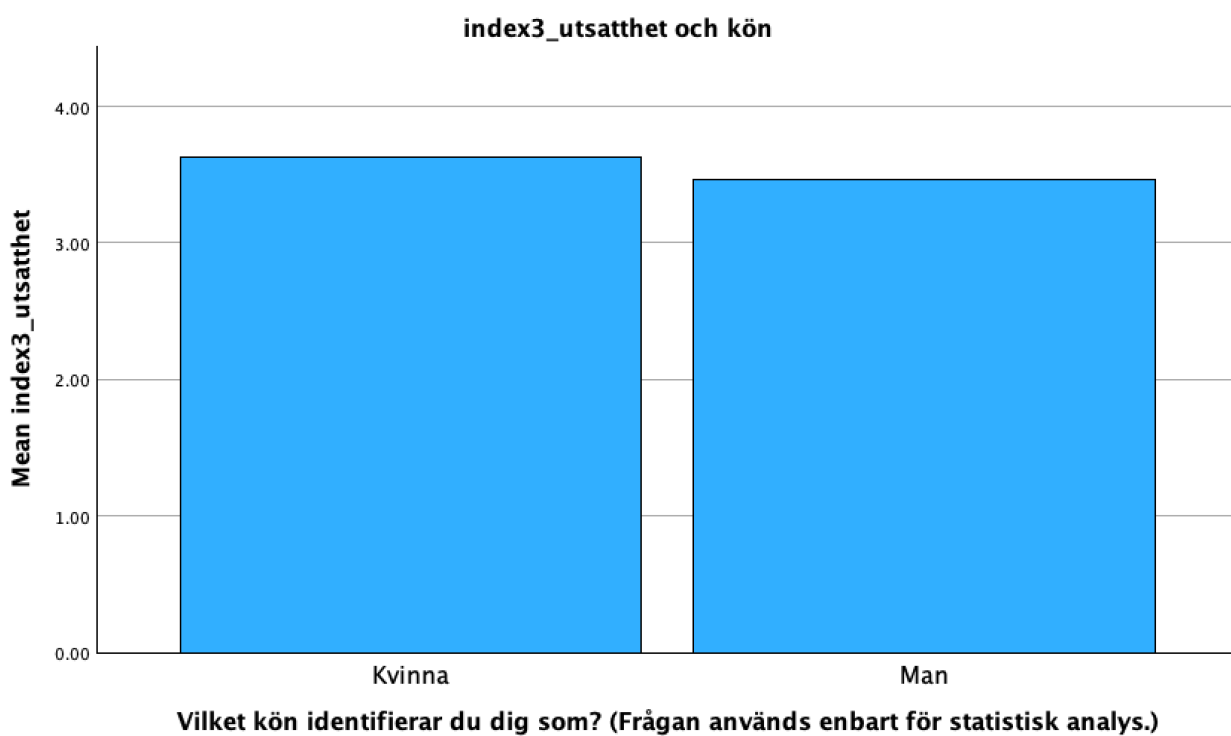
Tabell över samtliga index uppdelat enligt kön.

		Report			
Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)		index1_allvarlighet	index2_våldshandlingar	index3_utsatthet	index4_rättsväsendet
Kvinna	Mean	3.7174	3.4677	3.6333	2.4387
	N	149	144	142	121
	Std. Deviation	.29459	.49885	.31344	.73218
Man	Mean	3.5971	3.3198	3.4599	2.9040
	N	98	79	89	79
	Std. Deviation	.36408	.60662	.41063	.65889
Total	Mean	3.6697	3.4153	3.5665	2.6225
	N	247	223	231	200
	Std. Deviation	.32857	.54278	.36317	.73853

Bilaga 3.

Stapeldiagram över samtliga index uppdelat enligt kön.

Bilaga 4.

Oberoende t-test mellan kön och samtliga fyra index.

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
						One-Sided p	Two-Sided p			Lower	Upper
index1_allvarlighet	Equal variances assumed	8.533	.004	2.857	245	.002	.005	.12034	.04213	.03737	.20331
	Equal variances not assumed			2.736	177.013	.003	.007	.12034	.04399	.03353	.20715
index2_våldshandlingar	Equal variances assumed	7.377	.007	1.958	221	.026	.051	.14788	.07551	-.00094	.29670
	Equal variances not assumed			1.850	136.373	.033	.066	.14788	.07991	-.01015	.30591
index3_utsatthet	Equal variances assumed	4.019	.046	3.624	229	<.001	<.001	.17341	.04785	.07912	.26770
	Equal variances not assumed			3.410	151.405	<.001	<.001	.17341	.05086	.07293	.27389
index4_rättsväsendet	Equal variances assumed	3.781	.053	-4.568	198	<.001	<.001	-.46530	.10186	-.66618	-.26443
	Equal variances not assumed			-4.670	178.890	<.001	<.001	-.46530	.09963	-.66190	-.26871

Bilaga 5.

Eta-test för effektstorlek av kön på samtliga fyra index.

Measures of Association

	Eta	Eta Squared
index1_allvarlighet * Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)	.180	.032
index2_våldshandlingar * Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)	.131	.017
index3_utsatthet * Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)	.233	.054
index4_rättsväsendet * Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)	.309	.095

Bilaga 6.

Informationstext och samtyckesinhämtning i enkäten.

LUNDS
UNIVERSITET

Denna enkät syftar till att undersöka respondenternas attityder till olika typer av beteenden i nära relationer, huruvida de uppfattar dessa beteenden som våld samt deras värdering av rättsväsendets arbete mot mäns våld mot kvinnor. Enkäten genomförs inom ramen för en kandidatuppsats på kriminologiprogrammet vid Lunds universitet. Insamlade uppgifter används enbart i denna kandidatuppsats och lagras säkert så att endast ansvariga för enkäten (se nedan) har åtkomst.

Deltagandet är frivilligt och baseras på informerat samtycke. Du kan när som helst avbryta din medverkan utan att ange något skäl. Deltagandet är anonymt så att ingen individ ska kunna spåras i materialet. Dina svar behandlas konfidentiellt och redovisas på gruppnivå så att enskilda personer inte heller kan identifieras i resultatet.

För att delta i enkäten behöver du vara minst 18 år. Enkäten består av 28 frågor och tar cirka 5-7 minuter att besvara.

Om du har frågor om studien eller vill ha ytterligare information är du välkommen att kontakta oss via e-post:

lu1230bl-s@student.lu.se (Lucia Blanco Nilsson)

al0105st-s@student.lu.se (Alma Strömberg)

Om frågorna skulle väcka jobbiga känslor eller tankar kan du nå Kvinnofridslinjen (020-50 50 50) och Stödlinjen för män (020-80 80 80) dygnet runt och få stöd. Det är kostnadsfritt och du kan vara anonym.

Jag nekar samtycke

Jag samtycker

Bilaga 7.

Fullständig enkät, skapad i verktyget Sunet Survey.

LUNDS
UNIVERSITET

1. Vilket kön identifierar du dig som? (Frågan används enbart för statistisk analys.)

- ☐ Kvinna
- ☐ Man
- ☐ Annat
- ☐ Vill inte uppge

2. Hur gammal är du? (Frågan används enbart för statistisk analys.)

- ☐ 18-24 år
- ☐ 25-34 år
- ☐ 35-44 år
- ☐ 45-54 år
- ☐ 55-64 år
- ☐ 65 år eller äldre
- ☐ Vill inte uppge

3. Anser du att mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem i Sverige?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet inte

Nedan följer ett antal situationer. Ange hur allvarlig du bedömer att handlingen är. Utgå från att mannen och kvinnan är i en nära relation. Du kan endast markera ett alternativ.

4. Mannen knuffar kvinnan så att hon tappar balansen, men hon skadar sig inte.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

5. Mannen pressar kvinnan till sex trots att hon sagt nej.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

6. Mannen sköter paret ekonomi och låter inte kvinnan ha ansvar för sina egna pengar eller fatta ekonomiska beslut.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

7. Mannen installerar en app för platsdelning på kvinnans telefon för att kunna följa var hon befinner sig.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

8. Mannen pratar negativt om kvinnans vänner och familj och försöker få henne att sluta träffa dem.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

9. Mannen fortsätter att kontakta kvinnan och dyker upp utanför hennes bostad trots att hon bett honom sluta efter att relationen tagit slut.

- ☐ 1 = Inte alls allvarlig
- ☐ 2 = Mindre allvarlig
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Ganska allvarlig
- ☐ 5 = Mycket allvarlig

Nedan följer ett antal beteenden i nära relationer. Ange i vilken grad varje beteende kan klassas som våld i en nära relation. Utgå från att mannen och kvinnan är i en nära relation. Du kan endast markera ett alternativ.

10. Mannen förolämpar kvinnan vid upprepade tillfällen (t.ex. kallar henne korkad eller ful).

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

11. Mannen har kontroll över kvinnans e-legitimation (t.ex. BankID).

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

12. Mannen knuffar kvinnan så att hon tappar balansen, men hon skadar sig inte.

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

13. Mannen uttrycker svartsjuka och kontrollerar vem kvinnan umgås med.

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

14. Mannen pratar negativt om kvinnans vänner och familj och föreslår att hon bör träffa dem mindre.

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

15. Mannen höjer rösten mot kvinnan på ett hotfullt sätt.

- ☐ 1 = Inte våld alls
- ☐ 2 = Troligen inte våld
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen våld
- ☐ 5 = Klart våld

Nedan följer ett antal beteenden i nära relationer. Ange i vilken grad varje beteende kan klassas som ett tecken på att en kvinna är utsatt för våld i en nära relation. Utgå från att mannen och kvinnan är i en nära relation. Du kan endast markera ett alternativ.

16. Kvinnan träffar sina vänner eller bekanta mer sällan än tidigare.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

17. Kvinnan säger att mannen är elak mot henne, men menar att det är hennes eget fel.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

18. Kvinnan har kroppsliga skador som hon bortförklarar.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

19. Kvinnan verkar orolig eller spänd när mannen är i närheten.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

20. Kvinnan har begränsad ekonomisk självständighet och svårt att fatta egna ekonomiska beslut i relationen.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

21. Kvinnan undviker att prata om vissa saker via sms med vänner eller familj och tar istället sådana samtal ansikte mot ansikte.

- ☐ 1 = Inte tecken alls
- ☐ 2 = Troligen inte tecken
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Troligen tecken
- ☐ 5 = Klart tecken

Nedan följer ett antal påståenden om rättsväsendets arbete mot mäns våld mot kvinnor i Sverige. Ange i vilken utsträckning du instämmer i respektive påstående. Du kan endast markera ett alternativ.

22. Rättsväsendet arbetar för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor genom att rikta insatser mot förövarens beteende.

- ☐ 1 = Instämmer inte alls
- ☐ 2 = Instämmer lite
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Instämmer mycket
- ☐ 5 = Instämmer helt

23. Rättsväsendet arbetar för att förhindra att mäns våld mot kvinnor utövas, bland annat genom åtgärder såsom kontaktförbud och elektronisk övervakning (fotboja).

- ☐ 1 = Instämmer inte alls
- ☐ 2 = Instämmer lite
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Instämmer mycket
- ☐ 5 = Instämmer helt

24. Rättsväsendet arbetar för att ge stöd och skydd till kvinnor som utsatts för våld, bland annat genom skyddade personuppgifter.

- ☐ 1 = Instämmer inte alls
- ☐ 2 = Instämmer lite
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Instämmer mycket
- ☐ 5 = Instämmer helt

25. Rättsväsendet arbetar för att anmälningar om mäns våld mot kvinnor tas på allvar och leder till lagföring.

- ☐ 1 = Instämmer inte alls
- ☐ 2 = Instämmer lite
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Instämmer mycket
- ☐ 5 = Instämmer helt

26. Rättsväsendet arbetar för att underlätta att våldutsatta kvinnor anmäler våldet.

- ☐ 1 = Instämmer inte alls
- ☐ 2 = Instämmer lite
- ☐ 3 = Osäkert/neutralt
- ☐ 4 = Instämmer mycket
- ☐ 5 = Instämmer helt

27. Vad tror du påverkar att våldutsatta kvinnor väljer att anmäla våldet? Frågan är frivillig att svara på.

28. Vad tror du påverkar att våldutsatta kvinnor avstår från att anmäla våldet? Frågan är frivillig att svara på.

Tack för ditt deltagande!

Dina svar är värdefulla för vår studie. Om frågorna har väckt jobbiga känslor eller tankar kan du kontakta Kvinnofridslinjen (020-50 50 50) eller Stödlinjen för män (020-80 80 80). Båda stödlinjerna har öppet dygnet runt, är kostnadsfria och du kan vara anonym.